

Utopia

STUDENTAVISA I TROMSØ - NR 9 • UKE 35 • 31. ÅRGANG • WWW.UTROPIA.NO

30. AUGUST 2006

KULTUR

Filmfestivalen, TIFF, har tatt over Norges eldste, aktive kinobygning. Leder for TIFF, Martha Otte, kan endelig ønske velkommen til Cinemateket.

SIDE 23

PORTRETT

Filosofistudent ved UiTø, Stig Landgaard, har gitt ut sin første roman. Herrer i åndenes rike handler om Nietzsche og kvalitetsreformens konsekvenser.

SIDE 14

NYHETER

Nye og gamle studentpolitikere har inntatt nye verv ved Universitetet og Høgskolea. I demokratiguideen får du oversikten over studentdemokratiet i Tromsø.

SIDE 4

NYHETER

SIDE 2

TEMA

SIDE 10

KULTUR

SIDE 17

MENINGER

SIDE 32

DEN STORE BOLIGJAKTEN

Studentene i Tromsø må bo i bomberom og på hotell, og Studentsamskipnaden har aldri hatt flere studenter på venteliste. Likevel er ikke Tromsø prioritert når det gjelder tildeling av nye studentboliger. Fortsatt har over 600 studenter ikke tak over hodet.

TEMA side 2, 3, 10 til 13

BOK

MARKEDETS
MAKT
OVER SINNE

Marknadsfundamentalistane ser på offentlig sektor som forbrukar av dei verdiane som vert skapt i privat sektor.

SIDE 29

KRONIKK

Sokrates tømte giftbegeret, Galilei ble dømt til livsvarig fengsel (som ble omgjort til husarrest) for sine kunnskapsvirksomheter. Hva passer ikke inn i dag?

SIDE 33

KONSERT

Hurra Torpedo har torpedert Driv. Nakne hamret de løs på hvitevarer, mens de covret låter av Pixies og Britney Spears.

SIDE 29

LEDER

Penger er ikke alt

Studenter i Norge lever under fattigdomsgrensa med mindre de har en ekstrajobb, som veldig mange har. Samtidig jobber regjeringen, med støtte i Stortinget, med det såkalte Kunnskapsløftet. De vil gjenreise heltidsstudenten og styrke fokuset på kunnskap og kvalitet i alle ledd av utdanningsløpet, uten at dette følges opp gjennom politiske vedtak som begunstiger de som studerer. Skal studentene få mer å leve for, må enten studiestøtten heves, levekostnader som bolig senkes eller begge deler. Det snakkes helst om det første.

I en situasjon der mange studenter bruker halvparten av pengene de får fra Lånekassa på å bo skulle man tro de fleste var interessert i at det ble bygget flere studentboliger og flere billige kommunale boliger. Hvorfor setter da studentpolitikere og partipolitikere større fokus på økning av studiestøtta enn på bolibygging?

Når det finnes for få studentboliger og det heller ikke bygges flere, betyr det at studentene presses over i det private markedet, som øker etterspørselen og dermed prisene. Dette utgjør et problem ikke bare for studentene, men også for andre lavinntektsgrupper i samfunnet som trenger billige boliger.

Økt studiestøtte kan i praksis bli en ren overføring av penger fra de som ikke har til de som har mer enn nok, og fra felleskapet til det private markedet. Det kan dessuten bidra til å ytterligere presse opp prisene på det private boligmarkedet gjennom at studenter som i hvert fall

i Tromsø utgjør en betydelig del av befolkningen, styrker sin kjøpekraft.

Et alternativ til økt studiestøtte ville være å regulere boligmarkedet og bygge flere boliger og å satse på bedre velferdsordninger. Ifølge Bolighjelpa i Tromsø koster en hybel på det private markedet i Tromsø mellom 3000 kroner og 3500 kroner pluss strøm, noe som utgjør om lag halvparten av de månedlige utbetalingene fra Lånekassa.

Hvis man kunne presse prisene ned med 1000 kroner ville det utgjøre 10 000 kroner på et år. Da nærmer man seg det samme beløpet som det en indeksregulering av studiestøtten ville utgjøre, uten samtidig å subsidiere huseierne. Tenker man seg i tillegg større rabatter på kollektivtransport, gratis helsetjenester, subsidierte pensumbøker og fagbøker, rabatt på hjemreiser eller andre besparende inngrep kan man komme nesten så nær indeksnivået man vil. Det eneste som skal til er politisk vilje.

Hvorfor kan ikke studentpolitikere i Tromsø og nasjonalt sette slike tiltak på dagsorden i stedet for stadig å fokusere på mer penger? Slike tiltak ville gitt studentene mer å leve for, men på bekostning av, heller enn til berikelse for de som har nok fra før. Det er i tillegg en mer solidarisk linje i forhold til andre grupper i samfunnet som sliter med høye boligpriser og forvitring av velferdsordninger.

KOMMENTAR

En sommer i ruiner

AV GLEN FAGERVIK
ILL: KRISTIAN O. GUNDERSEN

Nyhetsommeren har vært preget av konflikten, eller rettere sagt krigen i Midtøsten.

Etter at Israel hadde holdt på med offensiven mot Gaza i rundt fjorten dager, angivelig utelukkende på grunn av kidnappingen av to israelske soldater, kom sjokkmeldingen om at landet hadde gjennomført flere bomberaid i sørlige deler av Libanon.

Forsvarskrig kalte man dette. For å forsvare seg mot Hizbollahs begynnende raketangrep mot den nordlige delen av Israel. Men i løpet av den måneden dette var ute ødela man all infrastruktur i store deler av nabolandet, og sendte nærmere en million mennesker på flukt fra ødelagte hjem og landsbyer, til et liv i det uvisse. Fortsatt kalte man dette forsvarskrig, der man forsvarte seg mot Hizbollah, en organisasjon med en betydelig militær styrke. En slags stat i staten. For det var jo Hizbollah man angrep, ikke Libanon. Det var jo ikke Libanon som skulle skades, selv om det ble konsekvensene.

Og etter hvert som ødeleggelsene i Libanon ble større, og både libanesiske sivile, libanesiske soldater (som ikke var målet for Israels angrep), israelske soldater og soldater fra Hizbollah ble drept i angrep og kamper, fortsatte Hizbollah å angripe Israel og disse angrepene økte stadig i omfang. Den såkalte forsvarskrigen fikk stadig større konsekvenser for sivile israelere, der mange mistet familiemedlemmer, hus og

hjem, selv om de sivile og materielle tap her var langt mindre enn i nabolandet lenger nord. Mens mesteparten av norsk media skrev om tapene i Libanon var det stort sett kristen og høyreorienterte media her hjemme som skrev om Hizbollahs ødeleggelser på israelsk

jord. Mediedekningen på begge sider var etter min mening svært ensrettet. På den ene siden var "Israel skyld i alt og var den onde staten", mens på den andre var det "Hizbollah som helt uprovert sto for enorme ødeleggelser i Israel".

I mine øyne er begge parter like ille. Hizbollah som utnytter sivilbefolkningen i Libanon mens de bevisst provoserer frem angrep fra Israel, og Israel som ikke skyr noen midler for å kvitte seg med Hizbollah. Imens lider sivile i Libanon og Israel, og Vestbredden og Gaza. Gaza ble glemt av vestlige media, og folk på Vestbredden fikk også erfare raketangrep fra Hizbollah.

Og ytterliggående venstrefolk støttet Hizbollahs handlinger og folk på høyresiden støttet Israels handlinger. Så ble jøder over hele kloden offer for folks vrede på grunn av Israels politikk, noe som er helt forkastelig. Og mange av Israels kritikere ble anklaget for jødehat og antisemittisme, noe som er like galt. Man må kunne være negativ til Israels politikk uten å bli stempelt som jødehater, og man må kunne bli engasjert i konflikten uten å bli jødehater. Denne krigen har kun tapere.

REDAKSJONEN

UTROPIA
Universitetet
i Tromsø
Hovedgården
9037 Tromsø
utropia@utropia.no
www.utropia.no

Telefon: 77 64 59 00
Fax: 77 64 51 99

ANSVARLIG REDAKTØR:
Clemet Askheim
redaktor@utropia.no

NYHETSREDAKTØR:
Emilie Ekeberg
nyhet@utropia.no

KULTURREDAKTØR:
Fridtjof Eide Fjeldstad
kultur@utropia.no

FOTOSJEF
STILLING LEDIG!

LAYOUTSJEF:
Kristian O. Gundersen
kristian@utropia.no

IT-ANSVARLIG:
Ole M. Scheie
anti@utropia.no

FRIVILLIGE
Asgeir Mortensen
Askild Gjerstad
Benedikte Aas
Christian Bjørnø
Elin Østvik
Geir Skatdalen
Glenn Fagervik
Guro Vildal
Hanna Brødsberg

Henriette Paulsen
Ida Walenius
Inga Baardsen Tellefsen
Inga Marie Holst
Ingrid Halvorsen
Jens O. Jensen
Joep Aarts
Jonas Ellertsen
Jørn Normann Pedersen
Kjell-Sture Johansen

Line Johanna Hanøy
Magnus A. Holte
Magnus Dale
Marianne Størseth
Monica Westvold
Morten Harnaug
Robert Vangstad Utvik
Ruth Helen Thorheim
Siri Katrine Gaski
Tale Severina Halsar

Therese Merete
Lindseth
Therese S. Rye
Tim Dassler
Tobias Ellertsen
William Martinsen
Øistein Harsen

TRYKK:
Troms avistrykk
ISSN: 0806-9611

UTROPIA:
Utopia utgis
med støtte over
semesteravgiften
hver 14. dag med et
opplag på 5000.

NYHETER Boligtorget

Feil i Boligtorget

FEILINFORMERT: Jeanette Dale er en av 200 studenter som ble feilinformert om at hun hadde fått ønskehybelen.

TEKST: MAGNUS DALE
FOTO: VIKTOR E. SANDEN

Til tross for Studentsamskipnadens ønske om å hjelpe Tromsøs førstegangsstudenter i boligletingen, ble over halvparten av dem som søkte feilinformert om hvor de hadde fått plass.

Siden våre retningslinjer skal sørge for at alle de som ikke ha studert før skal få tildelt boligplass, ga vi studentene som ikke hadde fått oppfylt sine boligønsker andre steder å bo. Dette taklet ikke vårt elektroniske poligsystem som i stedet informerte de vel 200 studentene om at deres ønsker hadde blitt innvilget. Studentene ble selv klar over feiltildelingen da de mottok boligkontrakten i posten, sier boligsjef ved Studentsamskipnaden Guri Nilsen.

Få reaksjoner
Feilen ble oppdaget i begynnelsen av august og førte til at Samskipnadens styreleder beklaget det hele i sin tale ved

semesteråpningen av Universitetet. En beklagelse og beskrivelse av situasjonen ble også publisert på deres nettsider. En ydmyk boligsjef føyer seg til i rekken: - Det er klart det som har skjedd er kjempesynd og veldig beklagelig. Vi skal sørge for at dette ikke gjentar seg neste år. Samskipnaden ser ikke bort i fra at en del av de berørte kan ha valgt private boalternativ. Utover dette har ikke Nilsen opplevd situasjonen som noe stort problem: - De fleste har godtatt plassen de ble tilbudt. Vi har ikke mottatt mange henvendelser fra disse studentene, forteller hun.

Ikke trodd

Jusstudent Jeanette Dale (19) ble glad da hun leste på internett at ønsket hennes om bolig på Storskogåsen var innvilget. Da kontrakten i posten i stedet gjaldt studentboligene på Mortensnes, kontaktet hun Studentsamskipnaden umiddelbart:

- De trodde meg ikke og hevdet jeg aldri hadde blitt tilbudt plass på Storskogåsen. "Du snakker jo ikke sant", ble jeg

anklaget. Jeg ble stemplet som løgner, forteller hun.

Etter en tjue minutter lang samtale mellom Dales far og boligkontoret, skal Samskipnaden ha innrømmet at feilen lå på deres side.

- Jeg var svært sint. Jeg har ennå ikke fått noen direkte unnskyldning. Hun legger til at situasjonen er tilfredsstillende slik den ble til slutt, og at hun nå trives godt på Mortensnes.

Nytt system

Det er det nyinnførte systemet "Boligtorget" som har skapt problemene. Internettportalen skal forenkle søke- og behandlingsprosessen for både studenten og Samskipnaden i boligsaker. Den skal i fremtiden også kunne tilby leietaker informasjon om søknadsstatus og leieinnbetalinger. Samskipnaden har tatt kontakt med firmaet som utvikler systemet, UniPluss i Bergen. De sier tjenesten ikke tar høyde for "boliggarantier" som Studentsamskipnaden i Tromsø opererer med, og lover å rette opp i problemet.

News in Brief

Verdensteateret

Verdensteateret, the oldest still-running cinema in Northern Europe, has finally become a Cinematek. This means that among other things they will get to show obscure movies from NFI, the Norwegian Film Institute. There will be at least two movies a day, and each film will run for a few days, so lots of people have the opportunity to come watch old and new classics. It may sound ambitious, but Martha Otte says that they want to have a clearly defined profile from the very beginning, and that they do it all in order to please their audience.

Wants to build

Studentsamskipnaden, the student welfare organisation, wants to build more student housing, but the government is unlikely to give any money towards it. It has been decided that there should be student housing available to at least 20 percent of the student population, and because Tromsø has this covered, the fact that there are more than 600 students who don't have a place to stay is of no importance to the national organisations. Tor Arne Morskogen says that Tromsø is in a special position housing wise, because there are a limited number of private flats to rent. Coupled with the intolerably high costs, this means that students are stuck between a rock and a hard place. To release some of the pressure, Morskogen wants to buy Tromsø Maritime and build student housing with the best view in the world, and he hopes Tromsø county will agree to this.

Closed-off University

While UiTø likes to brag about being a very international university, the truth is that they are the most closed-off University in Norway. This is because of a new regulation that forces each university to uphold private exchange programs, and because Tromsø is a small university with a limited number of employees they come out suffering. Hildegunn Bruland, senior consultant at the Indigenous- and Peace studies masters, says that UiTø doesn't have the same option of lobbying other Universities as many larger places do, and that just exchanging letters is nowhere near sufficient for a satisfying relationship. Ultimately, all of this could lead to Tromsø losing its quota of students from third-world countries, and that's not satisfying for anyone.

NYHETER

Både nye og pent brukte studentpolitikere har ved semesterstart inntatt nye posisjoner i studentdemokratiet ved

Universitetet

Øyvind Johnson, studerer statsvitenskap og leder studentstyrets arbeidsutvalg

Jeg stilte til studentstyreleder fordi jeg hadde lyst til å få et innblikk i hvordan systemet fungerer. Jeg vil jobbe for å få studentene mer engasjert og gjøre studentdemokratiet mer synlig. Jeg tror det er viktig med mindre

detaljysteri og paragrafer, og heller mer fokus på saker som angår studentene direkte.

Morten Weea, nestleder og velferdsansvarlig i studentstyrets arbeidsutvalg

Jeg ville ha muligheten til å endre ting, og ikke bare sitte og klage. Derfor stilte jeg til valg. Jeg vil først og fremst se på busstilbudet til Universitetet, og så har jeg lyst til å forbedre kantinetilbudet.

Frode Henriksen, sosiologistudent og studentrepresentant i Universitetsstyret

Jeg har tilegnet meg kunnskap i min tid som studentstyreleder, som jeg ønsker å stille til disposisjon for studentene. Det er en utfordring å komme inn i et etablert styre, så det er mye å sette seg inn i. Den viktigste saken i høst er

den eventuelle sammenslåingen av Universitetet og Høgskolen. Det er viktig for meg at studentene ikke blir skadelidende i prosessen.

Martin Osima, fiskerikandidat ved NFH og studentrepresentant i SiTø-styret:

Jeg har vært velferdsansvarlig i Studentstyrets arbeidsutvalg, og synes det er spennende å jobbe med studentvelferd. Først og fremst må vi gjøre noe innen studentidretten, for kapasiteten på Kraft er

nesten sprengt. I tillegg må vi utrede om det er mulig for SiTø å bygge flere studentboliger med støtte fra departementet.

Susan Kelly, internasjonalt ansvarlig i studentstyrets arbeidsutvalg

Jeg stilte fordi jeg syntes jobben høstes interessant ut. Jeg har lyst til å videreføre ideen om et internasjonaliseringssenter, og så ønsker jeg at UiTø skal fokusere på best mulig heller enn flest mulig samarbeidsavtaler med

Ida Stranda, utdanningspolitisk ansvarlig i studentstyret arbeidsutvalg

Jeg har alltid vært politisk engasjert, og jeg hadde lyst til å fortsette med det i studentstyret. Jeg har lyst til å jobbe for å forbedre det psykososiale læringsmiljøet ved Universitetet i Tromsø

TEKST EMILIE EKEBERG

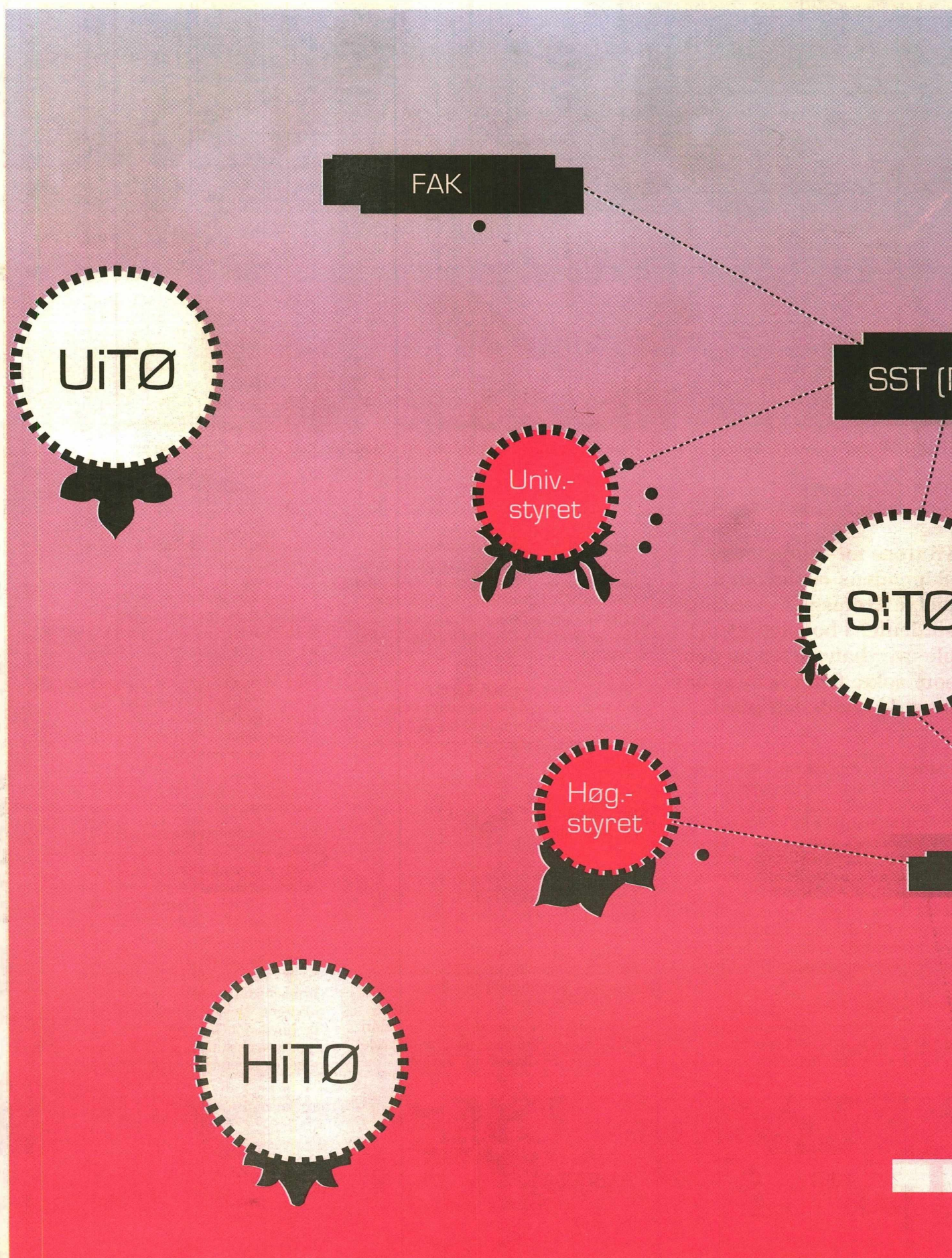
ILL. KRISTIAN O. GUNDERSEN

Studenter har krav på innflytelse over egen utdanning. Her får du oversikten over studentdemokratiet i Tromsø.

Demokr

Studenter ved norske universiteter og høgskoler har en lovfestet rett til en valgt forsamling som skal snakke studentenes sak. Studentstyret ved Universitetet i Tromsø består av 17 representanter, hvorav åtte representanter velges ved de enkelte fakultetene, primært på allmøter,

og syv representanter er valgt direkte ved urnvalg. I tillegg er det en representant fra International Student Union (ISU) og en fra Samisk Student Forening i Tromsø (SSSR). Studentstyret setter ned et arbeidsutvalg, som består av leder, velferdsansvarlig, utdannings- og

Styreguiden

likestillingspolitisk ansvarlig og internasjonalt ansvarlig. Studentstyret velger også studentrepresentanter til ulike styre og utvalg, heriblant to representanter til Universitetsstyret og to representanter til Studentsamskipnadens (SiTø) styre. Studentstyret i Tromsø er et lokallag i

Norsk Student Union (NSU). Studenttinget ved Høgskolen i Tromsø består av 12 representanter. Hver av Høgskolens fire avdelinger velger tre representanter ved urnevalg. Studenttingets arbeidsutvalg består av en leder, samt en nestleder som også er velferdsansvarlig. Studenttinget

velger representanter til styre og utvalg, heriblant to representanter til Høgskolestyret og en representant til Studentsamskipnaden (SiTø). Studenttinget i Tromsø er et lokallag i Studentenes Landsforbund (STL).

Både nye og pent brukte studentpolitikere har ved semesterstart inntatt nye posisjoner i studentdemokratiene ved Høgskolen i Tromsø

Guro Fosse, leder i studenttingets arbeidsutvalg og allmenlærerstudent

Jeg har alltid vært engasjert i elev- og studentpolitikk, og synes det er utrolig gøy å få innsikt i Høgskolesystemet. Jeg vil få ut til studentene hva de kan bruke Studenttinget og studentdemokratiet til, og det er viktig

for meg at studentdemokratiet blir bevart i fusjonsprosessen mellom Høgskole og Universitet. Jeg valgte bevisst å studere på høgskole og ikke universitet, så jeg vil jobbe for at høgskolens særegenhet blir bevart i en fusjon.

Andreas Øvringmoen, nestleder i Studenttingets arbeidsutvalg og musikkstudent

Det er interessant å se Høgskolen fra innsiden og være med å forme egen utdanning. Jeg har lyst til å få opp studentengasjementet, det har ikke vært så bra de seneste årene, verken på Universitetet eller Høgskolen. Og så

er jo fusjonsprosessen mellom UiTø og HiTø noe vi jobber mye med, og der må vi sikre at studentene blir hørt og at studentdemokratiet på Høgskolen blir bevart.

Morten Heggelund, studentrepresentant i Høgskolestyret og ergoterapistudent

Jeg har erfaring som studentrådsleder ved avdeling for helsefag, og jeg hadde lyst til å få større påvirkningskraft på beslutninger som treffes, og til å representere studentene på en enda bedre måte. Derfor sitter

jeg nå i Høgskolestyret. Jeg har lyst til å knytte høgskolestudentene nærmere sammen. Vi er splitta geografisk, så det er en utfordring å skape en bedre høgskoleidentitet. Samlet sett er vi en stor studentgruppe.

Renate Wahlberg, studentrepresentant i Høgskolestyret, studerer til førskolelærer

Jeg har vært engasjert i utdanningspolitikk helt siden barneskolen. Det er alltid mange ting som kunne vært bedre, og når man ser hvilke kanaler man kan bruke for å endre ting får man lyst til å engasjere seg i studentpolitikken. Det blir veldig spennende med

fusjonsprosessen i året som kommer. Jeg har lyst til å være en vaktbikkje for at studentenes interesser skal ivaretas best mulig i prosessen.

NYHETER Internasjonale studenter

- Universitetsledelsen må sikr

TEKST: MAGNUS AAMO HOLTE
FOTO: ASGEIR MORTENSEN

I festtaler liker Universitetet i Tromsø å fremstå som en internasjonal campus, hvor fagtradisjoner og erfaringer fra alle verdens hjørner møtes. I virkeligheten har UiTØ blitt det minst tilgjengelige universitetet i landet overfor studenter fra utviklingsland.

Tidligere skyldtes mangfoldet av internasjonale studenter på campus, at studenter fra utviklingsland kunne søke på engelskspråklige masterstudier ved UiTØ dersom deres hjemland sto på kvotelisten over utviklingsland definert av Kunnskapsdepartementet. Nå realitetsbehandles ikke søknadene dersom søkerne ikke tilhører et universitet som er tilknyttet en samarbeidsavtale med Universitetet i Tromsø. Universitetsstyret og sentraladministrasjonen har bestemt at det er fagmiljøene på fakultetene som har ansvaret for å opprette og vedlikeholde samarbeidsavtaler med universiteter rundt om i verden.

- Det er lett å si at dette skal være fakultetenes ansvar, men vi har savnet

føringer og strategier for hvordan dette internasjonaliseringsarbeidet skal gjennomføres av de ulike fakultetene og et sterkere koordinerende ansvar fra sentraladministrasjonen. Universitetet har etter mitt syn ikke jobbet for å være klar da departementets vedtak om kvoteordningen ble lagt på bordet, selv om vedtaket hadde ligget i luften i flere år, sier seniorkonsulent ved urfolk- og fredsstudiet, Hildegunn Bruland.

Leder for forsknings- og studieavdelinga, Ingrid Salvesen, sier det ikke har vært så mye de kunne gjøre, selv om de har vært klar over problemstillinga lenge. Salvesen forteller at Universitetet i Tromsø har mange samarbeidsavtaler, men på langt nær like mange avtaler er faglig forankra. - De rent administrative samarbeidsavtalene er såkalte "døde avtaler". Den nye kvoteordninga stiller krav til faglige avtaler mellom universitetene, hvilket krever samarbeid mellom fagfolk, og siden forsknings- og studieavdelinga er en rent administrativ avdeling, må det være fakultetenes ansvar å inngå de avtalene mellom universitetene som trengs for å kunne ta imot studenter på kvoteordninga. Dette ga vi beskjed om til fakultetene lang tid i forveien, sier hun.

Mindre mangfold
Universitetet i Tromsø har i

tidsrommet 2005-2008 fått tildelt et visst antall kvotestudenter av Senter for Internasjonalisering av Utdanning (SIU). Universitetsstyret bestemmer hvert år hvor mange av disse kvoteplassene som skal tilfalle de forskjellige studieprogrammene. For eksempel var fem kvoteplasser tildelt fredsstudiet i fjor, som var besatt av studenter fra fem forskjellige land, mens på årets fredsstudium tilhører fire av de ni plassene de har fått i år studenter fra Ghana, mens to kommer fra Etiopia. Bruland ønsker likevel å understreke på det sterkeste at de nylig ankomne studentene på kvoteplassene er høyst kvalifiserte for studiene de er tatt opp på. Videre var det 27 søknader til årets urfolkstudium, hvorav bare syv var berettiget til vurdering for studiets fem ledige kvoteplasser for studenter fra utviklingsland.

Følte seg motarbeidet
Selv om ledelsen ved Universitetet har vært klar over ordningen i lengre tid har Universitetet i Tromsø bare en faglig samarbeidsavtale i 23 av de 123 landene på kvotelista til Kunnskapsdepartementet. Dette fører til at svært mange av søknadene som universitetet mottar fra studenter i utviklingsland går rett i søpla uten å taes opp til vurdering.

- I år fikk MPCT bare inn 92 søknader, da det ble spesifisert tidlig i søknadsprosessen at studentenes Universitet måtte ha en samarbeidsavtale med Universitetet i Tromsø. Likevel var det bare 25 av disse søknadene som kunne oversendes fakultetet, hvorav ni kom inn på studieprogrammet, forteller Bruland.

I fjor fikk fredsstudiet og urfolkstudiet et års dispensasjon fra den nye ordningen, og alle de 179 søknadene til fredsstudiet ble behandlet og oversendt til SV-fakultetet for vurdering. Bruland sier hun følte freds- og urfolkstudiets dispensasjonssøknad til SIU ble motarbeidet fra forsknings- og studieavdelinga, med begrunnelse av at det "måtte jo være lettere dersom SV-fakultetet fikk færre søknader å behandle". Ingrid Salvesen, som jobbet i en annen stilling på dette tidspunktet, ønsker ikke å kommentere akkurat denne saken.

- Ordningen med avtaler har også en praktisk side. Søknadsmengden økte enormt fra år til år før kravet om faglige samarbeidsavtaler ble iverksatt. Vi har ikke kapasitet til å takle den arbeidsmengden cirka 3000 søknader krever, og vi har jo likevel bare relativt få kvoteplasser å tilby studenter fra utviklingsland. Etter nyordninga ble

Mangfoldet

MER MANGFOLD: Seniorskonsulent ved urfolks- og fredsstudiet, Hildegunn Bruland, savner føringer fra ledelsen ved UiTø.

innført kan vi på forhånd vite noe om studentenes faglige bakgrunn, og vi vet mer om studentene vi mottar, sier hun.

Problematisk for fredstudiet
Men både Bruland og Salvesen er enige om at de nye kravene kvoteordningen stiller er en vanskelig utfordring for fredsstudiet og urfolksstudiet. - For samfunnsvitenskapelige og humanistiske studier, og særlig fredsstudiet og urfolkstudiet, er det veldig positivt for hele klassens læringsutbytte å få med de forskjellige studentenes erfaringer og perspektiver. På fredsstudiet innebærer dette å få med flest mulig studenter fra flest mulig konfliktområder. Derfor er det uheldig at kvoteplassene fylles opp med studenter fra de samme områdene, sier Bruland.

- Men jeg skjønner at kravet om samarbeidsavtaler kanskje ikke passer for fredsstudiet og delvis urfolksstudiet, medgir Salvesen.

Gode intensjoner

Bruland sier likevel at hun ser de gode hensiktene bak departementets vedtak. Hun mener en ordning med samarbeidsavtaler mellom universitetene kan føre til et bedre miljø for samarbeid mellom vestlige universitetet og utdannings- og forskningsinstitusjoner i utviklingsland, i tillegg til det rent

bistandsmessige aspektet av ordningen. - Bistand har vel i stor grad hittil foregått på Vestens premisser, hvor man har sendt sørover det vi mener utviklingslandene trenger, istedenfor å stoppe opp å spurt utviklingslandene hva de virkelig ønsker. Denne nye ordningen tvinger gjennom gjensidige samarbeidsavtaler, hvor tanken er at også norske universiteter kan få noe tilbake fra utviklingslandene. Det er ikke bare de som har noe å lære av oss, men utviklingslandene sitter også inne med kunnskap vi kan benytte oss av, poengterer Bruland.

Rammer UiTø

Det viser seg at det er de små fagmiljøene som rammes av nyordningen. Fakultetene ved mindre institusjoner som UiTø har relativt få ansatte i forhold til store institusjoner som Universitetet i Oslo. Dette gjør det vanskelig å ha tid til å opprette og vedlikeholde samarbeidsavtaler. Bruland forteller at siden nyordningen ble innført har de måtte kontakte tidligere studenter ved UiTø for å få dem til å bedrive lobbyvirksomhet hos sin universitetsledelse i hjemlandet for å få gjennom samarbeidsavtaler med Universitetet i Tromsø. Likevel har dette bare ført til seks samarbeidsavtaler. Mens større utdanningsinstitusjoner har kapasitet til å sende delegasjoner ned til

afrikanske universiteter, har Universitetet i Tromsø bare mulighet til å sende brev med forespørsel om samarbeid. - Denne typen brevveksling er ikke tilstrekkelig for å få til den type personlige forbindelser mellom forskere og kunnskapsutveksling som er nødvendig for å få til et tilfredsstillende samarbeid mellom to universiteter. Dette er også de afrikanske universitetene klar over, og ofte mottar vi aldri noe svar på forespørselene våre, sier hun.

Kriteriene må følges

I vår var Universitetet i Tromsø på møte med SIU og Lånekassen. På dette møtet ble det fastslått av SIU at kriteriene får kvoteplassene måtte følges til punkt og prikke. Det ble sagt ifra om at det var ikke noe vits for freds- og urfolkstudiet å søke om forlengta dispensasjon fra den nye ordninga, og Lånekassen trua også med å trekke stipendet fra kvotestudenter dersom deres universitet hjemme ikke hadde en faglig samarbeidsavtale med UiTø, slik at universitetet måtte ha betale for studentene selv. - Dersom vi ikke forvalter kvoteplassene våre for perioden 2005-2008 godt, kan vi risikere å miste kvoteplasser til fordel for andre institusjoner i landet som har forvaltet plassene sine bedre. Kvoteordningen er bistandsmidler som

Israels ambassadør til Tromsø

UAKSEPTABEL POLITIKK: Representanter fra SU, AUF, RV, Unge Høyre og RU markerer motstand.

TEKST: ØISTEIN HARSEM
FOTO: MORTEN HARNAUG

En bred koalisjon vil markere sin motstand mot krigen i Libanon når den israelske ambassadøren besøker Tromsø denne uka.

- Israel har bevisst påført den libanesiske sivilbefolkningen enorm skade og lidelse. Dette klassifiseres som krigsforbrytelser. Det uttalte Amnesty Norges generalsekretær Petter Eide til avisa Klassekampen samme dag som en bred koalisjon av partier og solidaritetsgrupper i Tromsø presenterte sitt opprop mot Israels krig mot Libanon.

Den 31. august skal Tromsø kommune ved ordfører Herman Kristoffersen være vertskap for den israelske ambassadøren Miryam Shomral. Ambassadøren skal dele ut medaljer til tre motstandsfolk fra Tromsø, som var med på å redde norske jøder over grensen til Sverige under den andre verdenskrig. I sammenheng med dette holdt partier fra RV til Unge Høyre samt Palestina-komiteen i Tromsø en pressekonferanse for å vise sin motstand og avsky mot Israels aggressive linje overfor Libanon og Palestina. Aksjonsgruppen tar videre sikte på å få i stand et demonstrasjonstog 31. august, dagen ambassadøren ankommer Tromsø.

- Den israelske utenrikspolitikken er ikke lenger akseptabel. Undertrykkningen av den palestinske befolkningen er gått for langt, sa Magnus Mæland fra Unge Høyre. I en erklæring fra aksjonsgruppen står det blant annet at "Israel har bevisst bombet sykehus, ambulanser, medisinfabrikker, flyktninger i bilkolonner, FN-stillinger og boligområder. Israel har gjennomført rene massakre som bombinga av bolighus i Qana."

- Selv om fredsprosessen mellom Libanon og Israel er i gang, er ikke krigen glemt, og i alle fall ikke i Tromsø. Vi vil jobbe med økonomiske bidrag til de krigsherjede libanesiske områder i ukene som kommer, sa aksjonsgruppa i en sluttkommentar.

NYHETER WTO

Er bruddet i WTO-forhandlingene noe å feire?

TEKST: JONAS EILERTSEN
ILLUSTRASJON: MARIANNE STØRSETH

I slutten av juli brøt WTO-forhandlingene sammen. Noen har hevdet at bruddet var noe å feire for u-landene, andre hevder det var en katastrofe for den fattigste delen av verden.

Men hva er egentlig WTO? WTO står for World Trade Organization (Verdens Handelsorganisasjon) forklarer instituttleder for Institutt for statsvitenskap, Alf Håkon Hoel. – GATT, WTOs forgjenger, ble opprettet i etterkant av andre verdenskrig. Målet var å skape økonomisk vekst gjennom økt handel, noe som må sies å ha vært overmåte suksessfullt. GATT har vært nøkkelen for veksten vi har opplevd i vesten i etterkrigstida, fortsetter Hoel.

I 1994 skiftet organisasjonen navn til WTO for å skape et felles internasjonalt regelverk innenfor all former for handel og inkludere jordbruk, den viktigste næringen i store deler av den tredje verden. – Doha-runden, eller utviklingsrunden, ble startet i 2001, og har som mål å gi lettere adgang til u-land på i-landenes marked. WTO ønsker å fjerne eksportsubsidier (regjeringen gir økonomisk støtte til eksport fra i-land og inn på u-lands marked), tollmurer (en avgift som kommer i tillegg til produktene som importeres) og ordinære subsidier (produksjonsstøtte). Dette har vist seg vanskelig fordi USA vil opprettholde subsidier og EU tollmurene. Det er disse to som sitter med makta i WTO, og deres motstand mot å følge WTO var grunnen til at forhandlingene brøt sammen i juli, forteller Hoel.

Leder i Attac Norge, Marte Nilsen, mener dette illustrer mye av problemet med WTO. Hun mener at WTO må bli mer demokratisk. – Pascal Lamy (generaldirektør i WTO) kan ikke alene bestemme hvem som skal forhandle. Når 150 land skal bli enig om noe, kan selvfølgelig ikke alle diskutere samtidig. Men hvem som skal representere forskjellige grupper må landene selv få bestemme, sier hun.

U-landene vil få det tøft hvis man ikke klarer å få på plass en WTO-avtale. Selv om u-landene langt i fra er en homogen gruppe, er de alle avhengig av mer handel for å kunne utvikle seg. Uten inntekter stopper selv de enkleste velferdstilbudene. Alf Håkon Hoel viser til at det britiske tidsskriftet *The Economist* på lederplass har påpekt at alternativet til WTO for den fattige verden,

vil være flere regionale avtaler. Slike avtaler begrenser seg til handel mellom noen få land innenfor en bestemt region, som kan være alt fra handelsregimet MERCOSUR i Sør-Amerika til EFTA som Norge er med i. Slike avtaler er dessverre veldig preget av den sterkeste rett og sterke særinteresser, noe som nesten alltid rammer de svakeste landene og industrier.

Attac deler denne posisjonen. – Utviklingen av flere bilaterale og regionale avtaler er skummelt. Vi er for handel, men det må skje på en rettferdig måte. Vi er kritiske til USA og EU sine krav om liberalisering innenfor industri, som vil utkonkurrere svake industrier i u-land. De må få lov til å bygge opp og beskytte industrien sin. Man blir ikke industrialisert gjennom å eksportere bananer, sier Nilsen. Attac er også skeptisk til den norske posisjonen innenfor fisk. De mener at når det er forskjellige konkurransevilkår, må fattige land få lov til å beskytte sin småskalaproduksjon. – Verdens fattigste kan ikke konkurrere med John Fredriksen, som er en av verdens

rikeste, forteller Nilsen. **Norge** har en tosidig posisjon i forhandlingene. Noe som er langt fra uvanlig.

Norge ønsker friere handel på fisk men vil samtidig beskytte jordbruket vårt. – Vi er 4,6 millioner og produserer 300 millioner tonn fisk. Hvis ikke hver nordmann spiser 3-4 kilo hver dag, er vi avhengig av eksport. Da sier det seg selv at vi er for friere handel innenfor fiskerisektoren, forteller Hoel. – En god WTO-avtale kan bety mye for miljøet også. Målet for fiskeriforhandlingene er ikke bare å fjerne tollmurene, men også å begrense muligheten til subsidiert fiskeriindustri og å begrense muligheten til å komme med anti-dumping anklager. Norge har som kjent vært offer for dumping-anklager både fra EU og USA, noe som har kraftig begrenset vår eksport dit. Slike tiltak vil ikke bare være bra for Norge, men vil også redusere overkapasiteten innenfor den globale fiskerinæringa. Å bli kvitt overkapasiteten er nødvendig for å bekjempe overfisket i verden. Hvis forhandlingene lykkes, vil vi få gjort noe med det, avslutter Hoel.

Notiser

Dyre studentboliger

De dyreste leilighetene i de nye studentboligene i Pilestredet Park i Oslo kan komme til å koset så mye som 7600 kr i måneden å leie. Studentpolitikere i Oslo frykter at slike priser vil føre til lavere statsstøtte til boligene. (Universitas – Oslo)

Satser mer på forskning og utvikling

Næringslivet brukte om lag 13,3 milliarder kroner på egen forskning og utvikling (FoU) i 2005. Dette er en økning på 3 prosent fra 2004. Antall utførte FoU-årsverk er i samme periode økt med 4 prosent og utgjorde 14 600 årsverk. Dette viser foreløpige tall fra FoU-statistikken.

Afrika plyndres fortsatt

En fersk rapport med tittelen "Entitled Out of Africa: Mysteries of Access and Benefit Sharing" dokumenterer at multinasjonale selskaper systematisk plyndrer ulike land i Afrika for biologiske ressurser og tradisjonell kunnskap. Først tilegner de seg ressursene og kunnskapen, siden patenteres det deres navn og selges for milliarder av dollar. Dette er klare brudd på den internasjonale konvensjonen om biologisk mangfold. Rapporten er utarbeidet av den amerikanske solidaritetsorganisasjonen Edmont Institute i samarbeid med ulike andre solidaritetsorganisasjoner fra USA og Sør-Afrika. (The East African - Kenya)

Homofili forbudt

Med unntak av Sør-Afrika er homofili forbudt i alle afrikanske land, og selv i Sør-Afrika utsettes ofte homofile for het og vold. (Agenda News – Sør-Afrika)

Truer med invasjon

Den ugandiske hæren truer med å invadere Den Demokratiske Republikken Kongo for å drive ut restene av opprøerne i "The Lords Resistance Army" hvis de pågående fredssamtalene kollapser. (The East African – Kenya)

Sauda blir Norges første Fairtrade-kommune

Etter at ildsjeler i kommunen nå har stått på helt siden Idébanken inviterte til dialogverksted om mulighetene for å bli til dette i Norge, har Sauda i Rogaland oppfylt kriteriene for å bli Fairtrade-kommune. (Max Havelaar)

Utopia

søker nytt blod

FOTOSJEF 25% STILLING

Som fotosjef har du ansvar for foto- og illustrasjonsmateriale i Utopia.

Du bør ha kjennskap til Adobe PhotoShop og ha generell interesse for digitalt fotografi.

Fotosjefen har ansvar for opplæring og organisering av de frivillige fotografene i avisa.

Stillinga lønnes med kr. 27500 i året.

Søknadsfrist

11. September

For stillingen er personlig engasjement og erfaring fra frivillig arbeid viktige kvalifikasjoner.

Kvinner oppfordres til å søke.

Søknad med CV, attester og arbeidsprøver sendes til Utopia v/Clemet Askheim, Hovedgården, UiTø, 9037 Tromsø. Eller på e-post til redaktor@utopia.no.

Mer informasjon om stillingen får du ved å kontakte ansvarlig redaktør Clemet Askheim på telefon

77 64 59 00

TEMA Boliger

Studentboliger er demokrati

ALTERNATIVE STUDENTBOLIGER: Et bomberom eller en overpriset rønne. - Studentene må synliggjøres som en viktig samfunnsressurs, sier NSU-leder Jens Maseng.

TEKST: EMILIE EKEBERG
FOTO: INGRID HALVORSEN

Et aldri så lite studentkrypinn på det private boligmarkedet i Tromsø spiser opp rundt halvparten av den månedlige studiefinansieringen. – Kunnskapsløftet følges ikke opp i boligpolitikken, sier nyvalgt NSU-leder, Jens Maseng.

- Regjering og Storting har satt i gang et kunnskapsløft i samfunnet, hvilket er bra. Men det betyr selvfølgelig at vi får stadig flere studenter, og det følges ikke opp i boligpolitikken. I Oslo er boligsituasjonen ti ganger verre nå enn for bare to år siden. I Tromsø bor studentene i bomberom, og situasjonen er ille mange steder. Regjeringen følger ikke opp sitt løfte om å bygge 1.000 nye studentboliger i året, sier Jens Maseng.

Mer bevissthet

Den 28-årige filosofistudenten fra Trondheim tok over som leder i Norsk Student Union (NSU) 1. august. Som NSU-leder vil han, utover boligpolitikk, jobbe for en større grad av studentbevissthet og -synlighet. - Høyere utdanning, og studenter, er et nøkkelområde i utviklingen av et godt samfunn. Et høyt kunnskapsnivå fører til et godt demokrati. Det handler først og fremst om omstillings- og mobiliserings-evne, at samfunnet kan ta de store og nødvendige debattene. For eksempel er en ting som kildekritikk viktig for å kunne lese en

avisartikkel og være kritisk til de rådende autoritetene. Som NSU-leder er det viktig for meg å synliggjøre studentene som en viktig samfunnsressurs, sier han.

Det gode demokrati krever i følge Maseng at studentene sikres like muligheter. - Studentenes velferdstilbud, hvorav studentboligene er et veldig viktig område, skal sikre lik rett til høyere utdanning. Jeg setter likhetstegn mellom studentpolitikk, utdanningspolitikk og kunnskapspolitikk, sier han.

Dynamisk bevilgningsmodell

Studentbyen Tromsø har en dekningsgrad på studenthybler på litt over 20% prosent. Det vil si at litt over 20 prosent av studentmassen bor på Studentsamskipnaden sine hybler. Ifølge NSU's velferdspolitiske plattform er høy dekningsgrad, definert som 20 prosent, viktig for å kunne påvirke leieprisene på det private marked. Selv om Tromsø har en relativt god dekningsgrad koster en liten hybel på det private markedet mellom 3.000 og 3.500 kroner i måne-

den. - Målet om 20 prosents dekningsgrad er satt ned fra politisk hold. Tidligere har NSU lagt seg på departementets linje i forhold til hva som er pressområder, men jeg tror det er viktig å utvikle en mer dynamisk bevilgningsmodell som sikrer at man ikke forhåndsdefinerer hvem som trenger boliger, men heller tildeler studenthybler der det reelt er et dårlig tilbud og en dårlig dekning, sier Maseng.

Å sette målet høyere enn 20 prosent mener han ikke er realistisk så lenge mange byer ligger langt under dette målet. - Boligmarkedet generelt er hardt, også for de som ikke er studenter. De private boligprisene øker veldig, og det er vanskelig å presse ned prisene, sier Maseng.

Heterogene studenter

I NSU's velferdspolitiske plattform kan man lese at "Boligpolitikken har blitt mer markedsorientert på bekostning av velferdsaspektet". - Studentsamskipnaden er jo brukerstyrt, det vil si at det er studen-

tene selv som driver dem, men de opererer innen en mer markedsorientert omverden, og det har selvfølgelig konsekvenser for boligpolitikken, sier Maseng.

NSU har i den siste tiden stått bak flere media-utspill der de krever at studiefinansieringa heves fra 80.000 til 94.000 kroner i året. Kunne man forestilt seg at NSU heller fokuserte på å sikre alle studenter billige hybler, for eksempel via en maks-pris på studenthybler på samme måte som det er en maks-pris på barnehageplasser, biltransport og så videre, slik at en mindre andel av stipendet ble spist opp av husleie og faste utgifter, og det gikk an å leve for de pengene en student får i dag?

- Ja takk, begge deler. Men penger handler om økonomisk handlefrihet, og studenter er en heterogen gruppe, med ulike behov. Ikke alle studenter har behov for en studentbolig. Når det er sagt jobber vi selvfølgelig også for billigere boliger, barnehage og transport, sier Maseng.

Klar til å bygge

VIL BYGGE: Styreleder i Studentsamskipnaden, Tor Arne Morskogen, mener det er absurd at Tromsø ikke får departementsstøtte som et pressområde.

TEKST: EMILIE EKEBERG
FOTO: RUTH HELEN THORHEIM

Mer enn 600 Tromsø-studenter står uten bolig ved semesterstart. Studentsamskipnaden vil bygge flere boliger, men får ikke støtte. – Noen fra departementet burde ta seg en tur nordover, sier Studentsamskipnadens styreleder, Tor Arne

- Det står fortsatt 570 studenter i boligkø i Studentsamskipnaden, og det er verre enn det har vært noen gang før, forteller statsvitenskapsstudent og styreleder i Studentsamskipnaden, Tor Arne Morskogen. Også Bolighjelpa har opplevd en stigning i søkere.

Studentsamskipnaden i Tromsø disponerer cirka 1500 studentboliger. Resten av de nesten 10.000 studentene i Tromsø må ut på det private marked. Ved Bolighjelpa på Universitetet har man i år fått inn cirka 500 studenter som ønsker hjelp til å finne en hybel. - En liten hybel i Tromsø koster mellom 3.000 og 3.500 kr i måneden. For fire år siden kostet de fra 2.300 til 2.700 kr, forteller Olav Benjaminsen. Privathyblene ligger cirka 500 til 700 kr over Studentsamskipnadens sine hybler i pris.

Ugunstig boligmarked

Morskogen tror at det er de høye prisene på det private markedet som får flere stu-

denter til å søke bolig via Studentsamskipnaden. - Boligene blir stadig dyrere, samtidig som studiefinansieringen står stille. Dermed blir Studentsamskipnaden viktigere, sier han. Styrelederen ser på boligmarkedet i Tromsø som svært problematisk. - Tromsø er en liten by, med veldig mange studenter. Dermed blir etterspørselen etter hybler stor, samtidig som tilbudet er lite. Det går ut over prissettingen, sier Morskogen.

Studentsamskipnaden i Tromsø har en dekningsgrad på studentboliger litt over 20 prosent av studentmassen, og er dermed ikke definert som et pressområde av verken Norsk Student Union (NSU) eller departementet. Det ser dermed ikke ut til at Tromsø får tildelt støtte til å bygge nye studentboliger foreløpig. - Dekningsgraden sier ikke alt. Vi har et såpass ugunstig privat boligmarked i Tromsø at vi burde fått støtte. Departementet har definert Oslo, Trondheim og Bergen som pressområder, det betyr at de får cirka 150.000 mer i støtte for hver studentbolig som bygges. Det er absurd at Tromsø ikke er definert som pressområde, og noen fra departementet burde tatt seg en tur nordpå, tordner Morskogen.

Interne prisjusteringer

Styrelederen ønsker at Studentsamskipnaden skal presse de private prisene mer enn man gjør i dag. - Studentsamskipnadens boliger er et billigere alternativ til det private marked. Dermed påvirker vi prisene på boliger i Tromsø ved å påvirke

etterspørselen. Det er et spørsmål om vi kan påvirke prisene enda mer også uten å bygge nye studentboliger. Et alternativ er å justere prisene internt, slik at hyblene blir billigere og familieleilighetene blir dyrere. Vi skal se på dette, forteller Morskogen.

Studentsamskipnaden garanterer en bolig til alle studenter som ikke tidligere har tatt studiepoeng, verken i Tromsø eller ved andre av landets universiteter eller høyskoler, og til alle nye internasjonale studenter. - Vi har en boliggaranti til førsteårs-studenter og internasjonale studenter. Det skal vi fortsette med for det er bra at de kan bo hos oss, men det betyr selvfølgelig at det blir mindre boliger til resten av studentmassen, sier Morskogen.

Klar til å bygge

Tre dager etter semesterstart var det fortsatt 190 av Bolighjelpas søkere som ikke hadde bolig. Og fortsatt bor studenter i bomberom og på hotell. Bolighjelpas Olav Benjaminsen regner likevel med at de fleste har fått bolig når Bolighjelpa stenger 1. september. - Det burde bygges flere studenthybler i Tromsø, enten privat eller offentlig, sier han.

Studentsamskipnaden vil veldig gjerne gjøre akkurat det. - Vi er klare til å bygge flere boliger, men vi bør få tilskudd fra departementet. Det ser det ikke ut til at vi får foreløpig. Det kan være en mulighet å bygge uten støtte fra departementet, men det blir selvfølgelig en mye større økonomisk byrde for Studentsamskipnaden. Og så vil

det jo bety at de nye boligene blir dyrere for studentene å bo i, sier Morskogen.

"Room with a view"

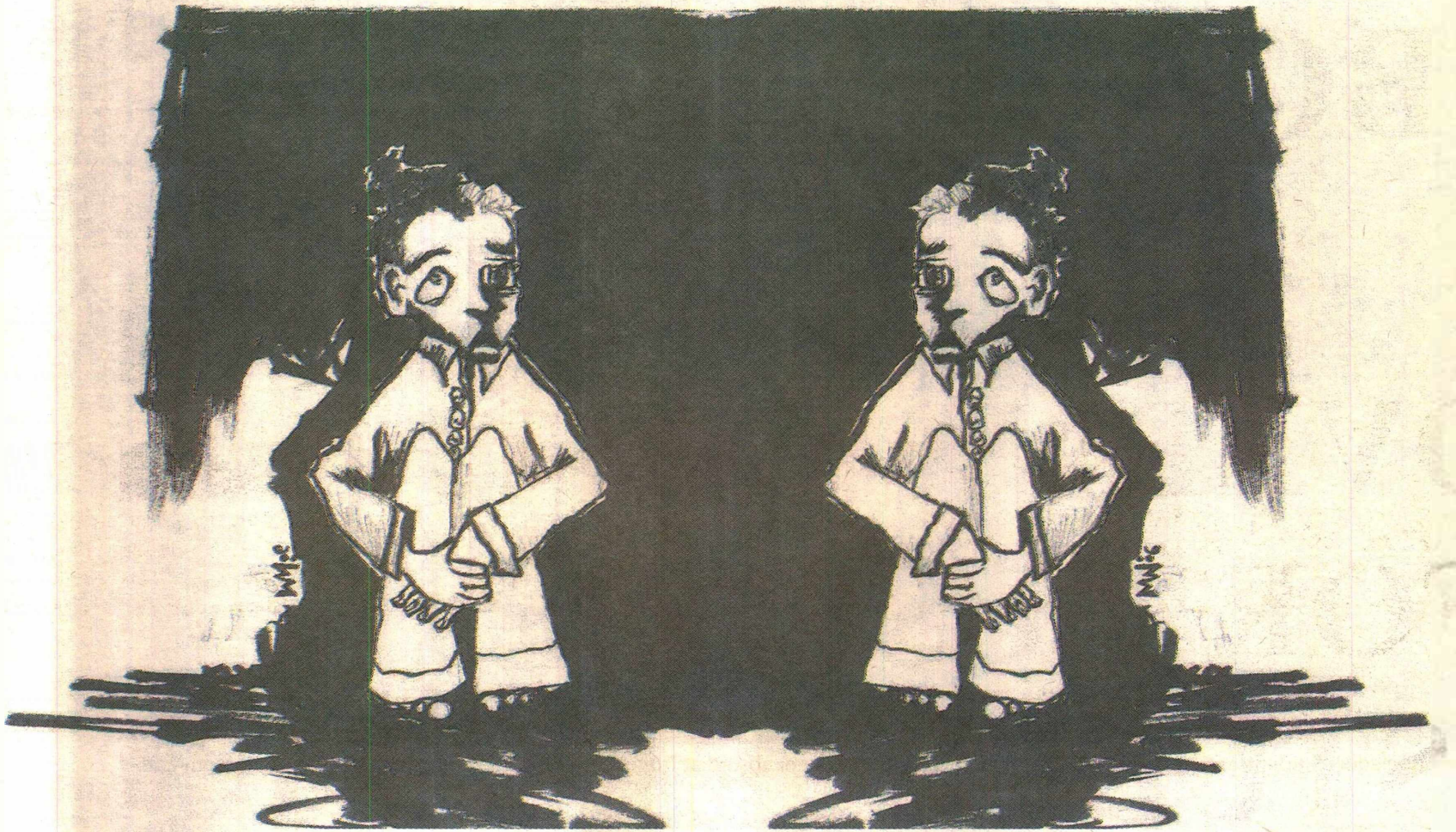
Styrelederen har et ønske om at Tromsø Maritime, også kjent som Sjømannsskolen, skal bli til landets finest plasserte studentboliger. Den store gamle skolen på toppen av Sankthanshaugen legges nemlig ut for salg av Tromsø fylkeskommune. - Tromsø kommune har reguleringsmyndighet over Maritime, og kan omgjøre Maritime til boligformål hvis kommunen ønsker å ha studentboliger der. Vi må selvfølgelig også utrede hva det vil koste å omgjøre bygget til studentboliger, men det er slett ikke urealistisk, sier han.

Morskogen håper kommunen vil hjelpe Studentsamskipnaden hvis prosjektet blir en realitet. - Det ville ha en utrolig symbolverdi for byen. Hvem er det som vanligvis bor på de fineste tomtene høyt over byen? Hvis det i Tromsø kunne være studentene og ikke de rikeste ville det manifestere Tromsø som studentby på en flott måte, sier han.

Studentsamskipnaden har fått støtte til prosjektet på lederplass i avisen Tromsø. Kommunen ser heller ikke ut til å være avvisende til ideen. - Vi er klare til å bygge, men vi trenger to ting. Støtte fra departementet og velvilje fra kommunen. Det siste er nok et mindre problem enn det første, konstaterer styrelederen.

TEMA Boliger

Brev fra undergrunnen

TEKST: JENS O. JENSSEN
ILLUSTRASJON: MONICA WESTVOLD

Vi bor på Universitetet, nederst i kjelleren. 1500 nye studenter kom, zett.no og studentsamskipnaden hadde bare 1485 hybler og kollektivrom til leie. Resten ble henvist til Bomberommet.

Navnet klang så fint og innbydende. Vi meldte vår ankomst ved kontoret over jorden slik vi hadde fått beskjed om på e-mail. De ledet oss ned trappene, åpnet de to panserdørene. En forlatt kantine med gitter foran disken. Lange rader av låste skap. Tegninger på veggene av fuglemennesker som spiddes av lange spyd. Dyrekranier med horn. Nakne grå menneskekropper med lange dradde ansikter. Øyne som renner. Voktere med dyremasker og økser. Seksuell frustrasjon. Nakne kvinnekropper med elghoder, kjønnsorganer som beføles.

Ingen tegn til liv noe sted. Tomme brus- og sjokoladeautomater. En vannfontene med en post-it lapp på: "I ustand". De går ikke inn selv, bare viser veien med en stum mine. Han vet, og du vet. Velkommen til bomberommet.

Jeg er den første.

Noen timer senere kommer nestemann. "Velkommen til bomberommet", sier jeg. Han har rødt hår, høy, ser ikke på meg, legger seg i motsatt ende av rommet. Snart kommer det flere. En gjeng som åpenbart er fra Trondheim går beint fram til kortveggen innerst i rommet. Enser oss ikke. De har på en eller annen måte klart å få med seg Adressavisa inn.

Jeg kaster stjalne blikk på de nyankomne,

merker at jeg hater dem litt allerede. Jeg blir rastløs. Trønderne flokker seg rundt Adressavisa. Krumme rygger. Som gribber. Sørger for at vi ikke smugleser.

Vi har dusj og dass i et avlukke ved inngangen. Jeg barberer meg for hver dag som går. Vil ikke glemme.

Flere kommer til de neste dagene, folk fra alle landets kriker og kroker. Jeg har begynt å snakke litt med en gutt fra Lørenskog som heter Petter. Han bruker store priser snus som han baker i trekant og deler med kompisene sine. Dem har jeg forøvrig ikke møtt enda, men det hviskes om at de løper nakne rundt i rommet om natten. Spøkelsener fra en svunnet tid. Det som spøker er imidlertid ikke gamle innestengte bomberomsstudenter, det er de unge sjelers siste krampetreknninger. De vet innerst inne at alt som venter dem her oppe er sosialisering inn i en semivoksen tilværelse som såkalt student, og bomberommet bringer fram gamle minner fra leirskoler og folkehøyskoler. Vi ligger tett i tett, på madrasser og i soveposer. Det hviskes og lages mistenkelige lyder i krokene. Plutselige raske skritt gjennom rommet. Fnising. Evg surring fra en kaffetrakter.

Rommet begynner å fylles til randen. Det snakkes på et fremmed tungemål i

et av hjørnene og jeg forstår hva som blir sagt. Amerikanere.

Den ene av dem lurar på hva alt snakket om midnattsolen handler om. Med høy indignert stemme uttrykker han sin skuffelse over å ha funnet ut at midnattsolen jo er akkurat den samme solen som man kan se over alt ellers i verden.

En annen svarer bekreftende at han er helt enig i at universitetets brosjyre som ble sendt til alle utvekslingsstudentene var svært villedende. Han forteller videre at han ved ankomst hadde spurt en innfødt i tradisjonell drakt om det beste utkikkspunktet for å se nordlys. Han hadde da fått vite at nordlyset var stengt for dagen, noe som hadde gjort ham svært arg fordi brosjyren ikke sa noe om åpningstider. Han hadde imidlertid betalt mannen 400 kroner for å ta ham med seg til et hemmelig sted hvor man kunne se nordlys etter stengt tid, og anbefalte en lignende framgangsmåte for sine landsmenn. Det var jo helt absurde åpningstider uansett.

Mannen i tradisjonell drakt hadde i tillegg solgt ham en lang kniv til spesialpris, slik at han kunne beskytte seg mot isbjørner når han gikk i byen. Han viser stolt fram det lange skinnende bladet, til stor begeistring for de andre i gruppen.

Dagene går.

Rommet begynner å bli rotete, håndklær og hårspray. Undertøy til tørk. Folk føler seg hjemme her nå.

Det har begynt å dukke opp nye ansikter i korridorene. De haster forbi med nesen i været, ignorerer oss. Vi er De man ikke snakker om. De vet vi er der, slappfiskene som ikke har skjont at det har blitt alvor ennå. En sky av forakt ligger tilbake etter dem. Vi skuler fra mørke kroker. Beundrende, misunnende. Selv de nye ynglingene fornekter oss.

Noen har begynt å lese i gangene. Raske øyekast over brilleglass før de forsvinner ned bak tykke magasiner og tunge truede bøker. Et slag fra dem og du er ferdig. Ingen tvil om det.

Vi har begynt å diskutere boligmarkedet. Alle vil ut herfra, sier de. Noen har til og med allerede skaffet seg hybler. Lørenskogsgjengen skal flytte sammen i kollektiv. Sier de. Men hver morgen når jeg våkner fra den tunge tette søvnen, er de der fortsatt. Alle sover lenge, tidligst til halv tolv. Vi aner ikke hva som foregår der oppe, alt vi vet er at stadig flere dukker opp i korridorene. De flokker seg sammen i grupper som guides av en såkalt fadder. De har nye klær og finkjemmet hår. De er redde for å ferdes her nede, man ser det i øynene de

BOMBEROM

OVERNATTING FOR HUSLØSE STUDENTER.

res. Flyktige og usikre.

Guidene ignorerer oss de også, det blir stille i gruppen når de går forbi en av oss her nede. Jeg begynner å forstå.

Det er umulig å forlate bomberommet. Man blir hekta. Det går opp for meg hvorfor de stadig flere menneskene som fyller korridorene ignorerer oss. Alle vet det. Vi er bomberomsjunkier. Vi blir ikke orientert. Ingen av oss tenker på tiden før bomberommet. Ingen tenker på hva som vil komme. Jeg tror ikke jeg husker lenger.

Makthierarkier oppstår. Tjenester kjøpes for sjokolade og sigaretter. Jeg forstår ikke hvordan forsyningene kommer inn, jeg vet bare at jeg må ha dem. Det spilles kort om disse ettertraktede enhetene på kveldene. Jeg vinner en gang i blant og trekker meg tilbake så fort jeg har kapret en liten sum. Konsumerer stille for meg selv, under soveposen i hjørnet mitt. Noen ganger har jeg en følelse av at det er noe som mangler. En liten spak stemme bak i hodet mumler noe om lesning. Jeg vet at stemmen snakker fra tiden før bomberommet, men jeg husker ingen ting av det og kan ikke finne veien tilbake. En natt drømmer jeg at jeg sitter ved et skrivebord. Det står noe skrevet på et brev og jeg signerer det og sender det tilbake dit det kom fra. Så våkner jeg, forvirret og klam i soveposen.

Alle snorker, får ikke sove igjen.

Jeg maler ett bilde av en fugl

En fri fugl. Flere ting dukker opp på bildet. Lager håndavtrykk. Tegner kors og kryptiske bokstavlignende tegn som jeg ikke aner betydningen av. Må bare male. Vet ikke hva som driver meg. Har aldri malt før. Må male.

Jeg henger det ferdige bildet på veggen i korridoren utenfor. Vet ikke hvorfor jeg gjør dette. Tar et skritt tilbake for å iaktt. Jeg har malt et hode ved siden av fuglen, men av en eller annen grunn har jeg hengt det opp ned. Det ser på meg med øyne fra en annen verden. Det er som om bildet snakker til meg, men jeg vet ikke hva det sier.

Mens jeg står der fornemmer jeg plutselig en krypende stillhet, en kald skygge som brer seg over meg. Det er som om verden blir flytende. Alt renner. Kroppen min renner også. Den oppløses ikke, den bare renner som en isstatue som smelter uten å miste sin form. Jeg ser ned på gulvet. Gulvet renner mot bildet. Bildet renner mot gulvet. Gjennom gulvet renner jeg sammen med bildet og blir ett med det. Universitetet har mistet sine grenser. Jeg føler ingen ting. Jeg ser bare intenst på de lilla leppene som former et ord. Alt blir svart. Flyter av sted. Det er som om jeg våkner sakte mens

jeg drømmer. Lucid. Hybel. Jeg kjenner at jeg begynner å fryse.

Noe bølgende og blafrende har begynt å sive inn gjennom dørsprekken i enden av gangen.

Lysende støvkorn i alle regnbuens farger sniker seg mot meg som fangarmen til en blekksprut. Lydløst omslutter det mitt legeme. Er det sinnet mitt eller lyset som flakker?

Jeg blir redd og utstøter et svakt "hvem der!?" Det er da det snakker til meg. Først en svak hvisking, så sterkere, med en røst som minner om ishav og vidde. Det kjennes som om blodet skal fryser i årene mine: "Jeg er nordlyset, Nordnorges himmelske hersker. Se godt etter og du vil se i meg Tromsøs sanne ansikt." Med ett våkner jeg, som fra en vond drøm.

Jeg går mot døren i enden av korridoren og åpner den. Ute blåser det en frisk vind som bringer med seg en duft av fjell og sjø. Jeg ser ut mot fjorden. Døren slår igjen bak meg. Kanskje zett.no har fått noen oppdateringer siden sist?

5 om bolig

Kristina Torbergesen (19)

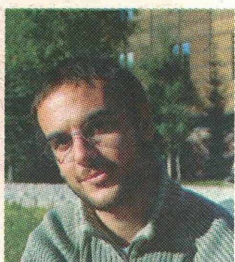
Studerer politikk, økonomi og filosofi.

- Jeg bor for tiden i en koffert hos tanten min, men skal til helga flytte inn i en 90 kvadrats leilighet med bestevenninna mi. Der betaler jeg halvparten av 7000 kroner, som inkluderer strøm.

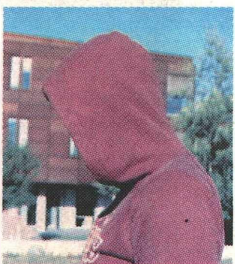
Maria Mathiassen (20) Studerer medisin.

- Jeg bor i en koselig leilighet sammen med min lillesøster, Heidi. Der betaler jeg 6000 ekskludert strøm. Jeg trives kjempegodt med min lillesøster Heidi.

Ben Cozat (20) Studerer sosiologi

- Jeg bor i en hybel på Ørndalen studentboliger. 2400 kroner, inkludert strøm. Det er litt annerledes enn Frankrike hvor jeg kommer fra, men utsikten er ikke noe å utsette på fordi det norske naturlandskapet er nydelig.

Hemmelighetsfulle Marit (21)

Studerer odontologi

- Jeg bor på et hemmelig sted, med min hemmelige kjæreste. Det er nok hemmelig, men jeg kan si at jeg og min hemmelige kjæreste deler på husleien. Jeg trives svært godt med min snille kjæreste.

Mariann Hafredal (24)

Studerer sosialantropologi

- Jeg har hatt en del vanskeligheter med å skaffe meg bolig, så for tiden bor jeg hos en snill venninne hvor jeg betaler ingenting. Jeg trives veldig godt hos venninnen min, men vil finne et sted for meg selv snart.

PORTRETTET Stig M. Landgaard

Fakta og fiksjon på lørdag

TEKST: SIRI GASKI
FOTO: ASGEIR MORTENSEN

- Jeg beundrer Christians nietscheanske stå-på-vilje og det er nok ganske vanlig for forfattere å gjøre enkelte romanfigurer til en slags idealversjon av seg selv.

Det er en skummelt vakker lørdag i Tromsø og det virker som om alle går lettkledd, bortsett fra undertegnede - som er forkjølet - og Stian M. Landgaard - som visst bare går kledd i svart hele tiden. I tillegg er vi de eneste som trekker inn på Driv, men det er fordi alle de høylytte menneskene sitter ute. Landgaard har nettopp kommet tilbake fra Oslo, hvor han er blitt presentert i enda en avis - Aftenposten denne gang - og i tillegg har vært med på Aschehougs hagefest.

Interessen har tydeligvis vært ganske stor, boka ble til og med anmeldt i Bergens Tidende samme dag som den kom fra trykkeriet, noe som betyr at noen hadde lekket manuset.

Det må da være gøy å se at der er så stor interesse for boka?

- Jo, selv om det virker litt rart også, siden jeg er debutant.

Landgaard sier at han bestandig har hatt god fantasi, han diktet opp historier og lignende helt fra barndommen, og har skrevet siden slutten av videregående, opptil flere romanforsøk og en hel del fullførte noveller. - Men når jeg ser tilbake på de nå, ser jeg en helt klar forbedring som forfatter.

Enn denne boka da, tror du at vil være fornøyd med den i framtiden også?

- Jo, jeg tror jeg fortsatt vil være fornøyd om seks år, jeg ser at det er ting filosofisk sett jeg brydde meg mer om da jeg skrev den, men språklig sett er jeg trygg på at jeg vil være stolt av den lenge.

Kunsten å skrive

Hva var det som fikk deg til å begynne å skrive denne boka?

- Det som satte i gang prosessen var en deleksamen på mastergraden, som også er skildret i boka, hvor veilederen min var trygg på at jeg hadde skrevet en eksamen som holdt til A, men hvor jeg fikk en B, hovedsaklig fordi sensor ikke hadde kompetanse på emnet, vedkommende hadde ikke engang lest tekstene som sto på pensum. Når jeg så klagde på dette, endte jeg opp med å få en C. Dette fikk meg til å begynne å skrive boka.

Tok skrivingen lang tid?

- Nei, det gikk svært raskt. Førsteutkastet av boka er skrevet på tre måneder. Når forlaget så viste sin interesse, jobbet vi med å gjøre den bedre og da kuttet jeg nærmere hundre sider.

Hvorfor ble det en såkalt "studentroman"?

- For å kunne skrive må man ha erfart noe man kan skrive om, man må ha levd litt. Å begynne som student er en måte å få innsikt på, og dette har gitt meg noe å skrive om. Ellers kunne jeg kanskje gjort som Hemingway, dratt til Afrika, skutt en løve og skrevet om det, men da er det enklere å studere.

Filosofi og sånt

Hvorfor ble akkurat Nietzsche så viktig i romanen?

- Nietzsche blir ikke tatt på alvor som filosof, han blir marginalisert fordi folk ikke ser på ham som en samfunnsnyttig filosof, på tross av at han er en dyktig observatør av moral og samfunnet. Uansett hva man mener om Nietzsches normative synspunkter, kan man fra ham i stor grad lære

hvordan ting er, deskriptivt.

Samtidig vil jeg ikke si at boken er en en-tydig Nietzsche-hyllest, da Christian gjenomgår en endring, selv om den delvis er ganske ubevist. Jeg tror ikke Christian vil ende i en A4-tilværelse, men mot slutten av boka føler han kanskje at han fortjener å hvile litt, han er rett og slett blitt sliten av å skulle følge Nietzsches ideer.

Kan du si at "Christian Winther, c'est moi"?

- Nei, selv om det finnes trekk av meg selv i ham, er nok Christian Winther i større grad et forsøk på å se hvordan det kan gå når man i så stor grad inkluderer Nietzsches filosofi i sin egen hverdag. Jeg beundrer Christians nietscheanske stå-på-vilje og det er nok ganske vanlig for forfattere å gjøre enkelte romanfigurer til en slags idealversjon av seg selv. Men han har en snever måte å være på, og han er veldig rask til å dømme. Dette ser man særlig i forholdet til lillebroren, Arne, som ikke er i nærheten av hvordan idealmennesket til Christian burde være, derfor behandler Christian ham såpass dårlig, i et håp om at det skal få Arne til å bli tøffere.

Det er kanskje også derfor Johnny Cash og "A Boy Named Sue" blir såpass sentral?

- Ja, i "A Boy Named Sue" har du jo historien med faren som må forlate sønnen før han blir født, og som gir ham navnet Sue, for at han skal lære å kjempe på egen hånd uten et mannlige forbilde. Noe av det samme finnes også i forholdet mellom Christian og faren, i hvert fall slik Christian ser det, og derfor tror Christian at samme metode vil fungere overfor lillebroren også.

Tatt av instituttet

Det har vært ganske mye oppstuss omkring denne boka, fordi den visstnok skal være veldig realistisk. Hvordan er egentlig forholdet mellom fakta og fiksjon i romanen?

- Det finnes trekk som er virkelige, Christian Winther begynner på sin mastergrad samtidig som jeg begynte på min, og da er det visse likhetstrekk i forhold til miljøet på universitetet, og Universitetet rent fysisk er jo skildret akkurat som det er i virkeligheten. Christian blir jo også lidende under de samme problemene som jeg hadde med min egen mastergrad, i at det ikke er mulig å gå videre med Nietzsche til doktorgrad, noe som gjør mastergradsoppgaven som inngangsport til videre akademisk arbeid bortkastet.

Hva med oppstyret?

- Grunnen til at boka har vakt såpass mye oppstuss er nok at filosofisk institutt i lengre tid har slitt med diverse problemer, og at boka nå kommer inn som en ekstra brannfakkel. Samtidig var den aldri ment som et debattinnlegg, det er hovedsaklig en roman. Den inneholder synspunkter på saker jeg selv er engasjert i, og da er det nesten tilfeldigheter som gjør at det er ting som mange andre også debatterer. Hovedsaklig vil jeg jo være forfatter, og jeg ville benytte boka til å utforske hvordan en ekte nietscheaner vil forholde seg til verden.

Så det er ikke et forsøk på å ta hevn?

- Nei, jeg har intet usnakket med noen på filosofisk institutt, men det er jo sånn, og særlig i en roman av denne typen, at man ender opp med å bruke mye av det man selv har opplevd. Ser man stort på det er alt fiktivt, men det føles ikke sånn for meg.

Ikke fordi jeg har skrevet en rent selvbiografisk bok, men fordi jeg gjenerindrer enkelte faktiske hendelser og skaper nye situasjoner, og begge deler ender opp med å føles like virkelige.

Jeg har hørt rykter om at enkelte på filosofi leser boka for å se om de er nevnt, men det var aldri min intensjon å lage et persongalleri av folk på filosofi - i motsetning til Helene Uris universitetsroman - så om de finner seg selv der, leser de nok mer inn i boka enn det jeg la inn der. For eksempel er den eneste likheten mellom henne som var stipendiat på filosofi når jeg begynte der, og Emilie Nerbø i boka, det faktum at de begge er kvinner.

Lukrativ framtid

Hva er planene videre?

- Nå blir det enten en ny roman eller å skrive ferdig masteroppgaven. Jeg har ikke jobbet med den siden 2005, men jeg har et håp om å skrive doktorgrad. Men kanskje skal jeg bare satse på å skrive mer og være heltidsforfatter. All den tid det er omtrent like lite lukrativt som å være akademiker.

Tror du eventuelt filosofi vil ha deg tilbake?

- Ja, jeg tror det, jeg var en oppvakt og flink student, så det burde gå bra. Men det kan jo hende det hadde blitt noen sure blikk i gangene på instituttet.

Og du er ikke redd for hevn fra sensorer?

- Nei, bortsett fra at det ikke finnes sensorer som fordyper seg i Nietzsche, og at jeg dermed risikerer å stryke, rett og slett fordi de ikke forstår det jeg skriver om.

Nietzsche på norsk

Jeg så også at du arbeider med en oversettelse av Nietzsche?

- Ja, jeg oversetter *Morgenrøde* av Nietzsche, jeg begynte for tre år siden, mest fordi jeg ville lese Nietzsche på originalspråket, men jeg var ikke så god i tysk,

så da oversatte jeg den for å komme inn i språket. Førstekastet var ganske dårlig, men så begynte jeg på nytt, og når jeg etter hvert sendte den til vurdering hos Spartacus forlag var de interessert i å trykke det. Jeg blir ferdig med arbeidet i september og boka kommer ut neste vår. I romanen er det jo også noen som er i gang med å oversette *Morgenrøde* til norsk, en kompis av Christian som bor i Bergen.

Så det er der du har satt inn deg selv?

[han ler] - Ja, jeg er kanskje i Bergen for å slippe unna det verste rotet.

Kvinnehat og gråt

Når jeg var ferdig å lese boka satt jeg igjen med en følelse av at den egentlig var litt misogyn, hva tror du om det?

- Emilie Nerbø er jo en ganske tøff kvinneskikkelse, selv om Christian ser på henne som et null intellektuelt. Dessuten ligger mye av det i Christians oppfatning av kvotering, det er stikk i strid med Nietzsches idealer, der skal den beste få jobben uansett.

Jeg hadde ingen intensjon om å skrive en kvinnehatende roman, men noe av Nietzsches filosofi kan kanskje oppfattes som kvinnehatende ut ifra et moderne synspunkt, siden han forbinder kvinnelighet med svakhet og mannlighet med styrke, og da blir det slik. Det finnes jo også karakterer som Trond Hovde, som gir uttrykk for et helt annet syn på saken - dog er det jo slik at Christian respekterer Hovde, men han har ingen respekt for Hovdes kvoteringsvennlige holdning.

Noe som fascinerte meg var at Christian Winther er en av svært få mannlige roman-karakterer jeg har lest som gråter.

- Gråt er et uttrykk for sorg som er naturlig også for menn. Og det finnes jo til og med en bok som heter *Da Nietzsche gråt,*

så Christian har ingen grunn til skam for akkurat det. Dessuten er han kanskje litt mye filosof, han lever helt i sin egen verden, som Don Quijote, og har en viss hang til hallusinasjoner.

Det er i forbindelse med en av disse hallusinasjoner at Landgaard må gi meg rett i at boka hans kanskje er noe misogyn, all den tid han har skrevet de fleste kvinneskikkelsene inn i den noe utdaterte hore/madonna-dikotomien. Så fortsetter samtalen vår, men da den omhandler sentrale deler av handlingen vil jeg ikke gi det vi snakker om siden det antakeligvis hadde ødelagt lesingen av boka for de fleste.

Det jeg kan fortelle - uten å være redd for å ødelegge for folk som vil lese boka - er at Christian Winther nok får slite litt med idealet han har, versus realiteten. Han forestiller seg flotte ting som å være sterkest alene, men finner samtidig en uvillig styrke i å være del av en gruppe. Han vil være sterk alene, et overmenneske i Nietzsches ånd, men har som de fleste andre behov for menneskelig kontakt. Dette fører til at han inngår kompromisser, knytter seg til folk og lar andre ta kontrollen.

- Christian er nok en typisk representant for den typen gutter som sitter ensomme på gutterommet og er konger i verden, men som lar andre ta kontrollen når han ikke lenger er alene. Han får rett og slett ikke gitt uttrykk for sin storhetsfølelse.

På russekortet til Christian er Ibsen-sitatet "Verdens sterkeste mann er han som står mest alene", noe som jo er blitt filosofien hans i enda større grad etter at han oppdaget Nietzsche, det samme sto også på mitt russekort.

Det var rett og slett et frampek på at du kom til å oppdage Nietzsche.

- Ja, det kan jo nesten virke sånn.

Fakta om verden

Så kommer vi igjen inn på dette med fakta og fiksjon i romanen, og Landgaard forteller - Det er svært få karakterer som er satt rett inn i boka, fordi det - som forfatter - er vanskelig å skrive om personer slik de er i virkeligheten, de må rett og slett fikses på for at de kan brukes.

Så det er ingen nøkkelroman?

- Nei, det vil jeg ikke si, selv om mange nok tror at det er det, særlig siden handlinger er lagt til et reelt sted i vår tid, og når tidsrommet det foregår i også var når jeg selv studerte. Derfor er det kanskje heller ikke så rart at folk konkluderer med at de selv er innblandet.

Men hva med all filosofien, tror du den gjør boka vanskeligere å lese?

- Filosofien var nødvendig å inkludere, jeg kunne nok ha gjort det mer lettvis for folk, men jeg synes det burde være realistisk, og derfor finnes det temaer i boka som vi har diskutert i seminargrupper og lignende, for at folk skal få se hvordan det faktisk foregår.

Du er ikke redd for at folk skal ramle ut av handlingen?

- Jeg har allerede kuttet mye filosofi fra denne boka, det er nok ikke en bok folk kan lese om de vil forstå Nietzsches filosofi. Men da håper jeg familiehistorien interesserer dem, slik at de bare kan bli forbi det som blir for vanskelig.

Noen siste ord?

- Jeg har ingen problemer med noen av de ansatte på filosofi, er svært glad for å ha studert her, og jeg vil ikke at noen skal tro at jeg hater Universitetet. Samtidig håper jeg jo å få reaksjoner på boka, den kan gjerne provosere litt, det er bedre det enn at jeg ikke får noen som helst tilbakemelding.

Når det gjelder krig og fred og sånn...

...så er det klart at Bush-doktrinen med dens unilaterialisme bare er et nytt navn på den gamle amerikanske imperialismen. Problemet med denne forståelsen av verdensbegivenhetene er at den ikke stemmer med virkeligheten. Det jeg vil ha sagt er at imperialismen ikke lenger duger som forklaring på global makt og dominans. Vi har i stedet fått en ny slags undertrykkelse som må bekjempes på andre måter, med nye strategier og nye våpen. Her er jeg helt på linje med det Michael Hardt skrev i essayet "Fra imperialismen til imperium" i Morgenbladet nr 33/2006.

Tilbud på Morgenbladet til studenter og ansatte ved universitet og høyskoler

- 6 ukers prøveabonnement **kr. 90,-***
- 3 mndr. studentabonnement **kr. 220,-**** / ordinær pris kr. 290,-
- 6 mndr. studentabonnement **kr. 395,-**** / ordinær pris kr. 540,-
- 12 mndr. studentabonnement **kr. 740,-**** / ordinær pris kr. 980,-

NAVN	ADRESSE	
HUS/LEIL.NR	OPPGANG	ETASJE
POSTNUMMER	POSTSTED	
TELEFON	EPOST	
SIGNATUR		

* Tilbudet gjelder kun nye abonnenter, og fram til 31.10.2006.
** Ved studentabonnement må kopi av studentbevis oversendes.
Bestill gjerne avisen på www.morgenbladet.no eller abonnement@morgenbladet.no.
Abonnementet løper til det sies opp.

Morgenbladet
betaler for
sending i Norge

 Distribueres av
Posten Norge

Svarsending 1091
0090 Oslo

Morgenbladet AS
Sentrum
0109 Oslo

MORGENBLADET

GJØR DEG IKKE DUMMERE ENN DU ER

KULTUR

Drivende debutuke SIDE 17

FOTO: KRISTIAN O. GUNDERSEN

KULTUR Anmeldelser

Fra skrivebordet

Pictures of you

TEKST: FRITHJOF EIDE FJELDSTAD

Jeg skulle ønske jeg hadde flere bilder av folk jeg kjenner, folk jeg en gang kjente og steder jeg har vært. Slike minner har en ubetalelig pris. Bilder tar vare på opplevelsene. Nostalgien melder seg sjeldent så sterkt som i et bilde. Den kommer med voldsom kraft, sprenger opp tårekanalene, og plutselig kommer alt tilbake. "Akkurat slik var det den dagen vi badet nakne i tjerne", eller "Hun har jeg ikke sett siden da", tenker man for eksempel og kikker langsomt inn i fortiden. Men bildenes magi strekker seg langt lengre enn å kunne fremkalle glemte minner. Noen ganger snur de opp-ned på den faktiske situasjonen. Folk man en gang foraktet kan få et nytt ansikt, og likedan med dem man antok for å være sine nærmeste. Forskning har til og med vist at bilder kan skape totalt nye minner som aldri fant sted. Men hva så? Et enslig fotografi åpner døren til en helt ny virkelighet, en virkelighet som lar oss oppleve fortiden på en helt ny måte. Bilder fra en fest hvor man følte seg fremmedgjort kan gjøre deg til festens midtpunkt, og et menneske du er tiltrukket av kan bli din hemmelige kjæreste. "Patetisk", vil kanskje noen si. Men jeg synes det er en del av ærlighetens brutalitet og forunderlig vakkert. Hvem tar så bildene som gir så mye tilbake? Det er kanskje de mest romantiske av oss alle. For å være hendelsesnes fotograf er en ensom rolle. Ved å løfte kameraet stiller man seg på utsiden. Og så skytes alle linsens objekter inn i evigheten. Det knipses gode og dårlige bilder, fair enøff. Men selv et bilde som ikke hadde noen spesiell mening eller betydning da det ble tatt, dokumenterende og platt, kan få uant verdi hos et annet menneske. Og du kan stirre deg nærmest i hjel på et bilde som bare du forstår.

I've been looking so long at these pictures of you that I almost believe that they're real

I've been looking so long at these pictures of you that the pictures are all I can feel

- The Cure-

Sangen vitner kanskje om en sykkelig lengsel, hvor bilder blir en desperat flukt fra virkeligheten. Men å flykte er ingen skam og kan ofte være det beste forsvar. I fremtiden vil jeg bli flinkere til å ta bilder, og jeg vil at folk rundt meg skal si cheese, smile, se naturlig ut, eller at kameraene spontant går av fra en ensom finger. Alt med måte så klart. Men heller det enn tomme ruller.

Et bilde sier mer enn tusen ord. Et ord kan si mer enn tusen bilder.

Er det likevel nok?

Et bilde sier mer enn tusen ord, men er det egentlig nok?

Sjernet Fernetspublikum

The Fernets
Labyrinten, 17.08.06

TEKST: FRITHJOF EIDE FJELDSTAD
FOTO: KJELL-STURE JOHANSEN

Fjorårets vinnere av Zoom-finalen, The Fernets, hadde torsdag 17. august fått det ærefulle oppdrag å rulle i gang høstens campuskonsert. Det var tydeligvis noe de la sin ære i, og følgende ble finfin rock og power-power, bang bang bang. Men dessverre. Til tross for OK publikumsoppslutning fikk gråværet stemningen til å senke seg ned i guffen modus, og til slutt måtte vokalist, Knut Bjørnar Ullriksen, bare fortvilt utbryte "ER DERE SJENERTE, EL-LER" til den vaggende publikumsmengden. Når et band gir av seg slik The Fernets gjorde, midt på dagen, foran en halvfull og søkkvåt gressplen (riktignok nyklippet); da er det bare en ting å gjøre: hoppe opp og ned. I stedet trakk flere og flere seg unna konsertområdet og etterlot seg en god konsertopplevelse. Litt bedre gikk det med neste band, Ska Patrol. Men fra The Fernets-konserten har undertegnede kun en bemerkning til publikum. Fy fy!

Ska til folket!

Ska Patrol
Labyrinten, 17.08.06

TEKST: INGA BÅRDSSEN TØLLEFSEN
FOTO: KRISTIAN O. GUNDERSEN

Livet er en fest, og alle er invitert! Med dette sjølproklamerte mottoet i bunn ønsket Ska Patrol de nye studentene velkommen, i beste jamaicarkartiske ånd, til verdens nordligste universitet. Så er jo bare spørsmålet om folk virkelig vil ha ska... Og det vil de. Det har jeg bestemt. De skal til og med like det. For det er fryktelig vanskelig å ikke smile når leverandørene av arktisk ska setter i gang med det de kan best. Hodene bobbet og toyen ble tygget i off-beat, mens gutta tok oss med på ei musikalsk reise til både fiskeskjær og ut i universet – alltid like blide. For det er ingen tvil om at Ska Patrol huser noen av de proffeste og mest allsidige musikere som finnes nord for polarsirkelen, i en sjanger med stadig økende popularitet. Og, de bidrar utvilsomt til at flere får opp øynene for tjo, hei og universell kjærleik som supplement til

alle disse bandene som ønsker de egentlig var Madrugada...

Uansett, en finfin konsert med både vokal-gitar, blandet mannskor og ymse sydvester, og ikke minst spilleglede og publikumstekke som juling. Stjerne i boka, gutter!

En konsert i moll

Minor Majority,
Labyrinten, 17.08.06

TEKST: FRITHJOF EIDE FJELDSTAD
FOTO: ASGEIR MORTENSEN

Det store trekkplasteret for campuskonserten var denne gang i de knuste hjerters navn. Under blytunge skyer ga Minor Majority fra seg et knippe låter brygget på ekte kjærlighetsorg. Og de kan åpenbart kunsten om gjenkjennelsens glede. Konserten gikk, til begeistring for den vesle publikumsmassen, stort sett i låter fra deres mest populære album, *Up for You and I*. Det er dristig av arrangørene av debutuka å sette opp et band så spekket av melankoli som Minor Majority er til å underholde festkåte, nyankomne studenter, men alt i alt gikk ikke dette så verst. Som siste band ut på programmet skapte Minor Majority en behagelig kontrast til de to forrige aktørene og ble slik en fin avslutning på konserten. Det var likevel en noe amputert stemning over det hele, forårsaket av den lite innbydende værtypen, noe som igjen førte til en forsvinnende liten publikumsskare. Ikke en gang spøkene om Egon Holstad oppnådde ønsket slagkraft, og det hele kunne til slutt minne litt om et hageselskap på stusselig plen og halvt maskineri.

Lysløypa 2006

TEKST: LINE IREN KASPERSEN

Torsdag 17. august 2006 strømmet det over 500 øltørste og konkurranseinnstilte studenter til Driv for å delta i årets lysløype; en tradisjonsrik, uhyttdilig pup-tillpub runde i Tromsø by. Grupper på opptil seks var bundet fast ved håndledet, fast bestemt på å gjøre alt som var krevd for å komme til topps i konkurransen: ha vært innom alle 16 uteplassene, drikket noe, fått stempel eller signatur fra bartender, svart på spørsmål og deltatt i forskjellige konkurranser som enkelte av medlemsgruppene til studentsamfunnet arrangerte. Og viktigst av alt skulle man bli kjent med nye mennesker og ha det gøy.

Etter hvert som natten skred frem, stem-

ningen steg og man brøt det meste av intime grenser, begynte man å bli kjent. Lagene var samlet om ett felles mål. Å komme først tilbake til Driv med deltakerskjema komplett med stempel, svar og poeng. Noen fullførte, andre falt fra, enkelte ble diskvalifisert, og kanskje raver det fortsatt rundt ei gruppe håpefulle i byens kjerne, som ennå ikke har funnet frem.

Selv stemplet jeg inn hjemme halv tolv, etter å ha mistet både "gullbilletten" til laget (deltakerskjemaet) og selve laget.

Stein vinner over saks i NM- kvalifisering

TEKST: INGA HOLST
FOTO: VIKTOR EMANUEL SANDEN

En omgang stein, saks, papir (SSP) kan ofte være nyttig i møte med hverdagens små og store problemer. Og hvem har vel ikke benyttet seg av det, i troen på at dette er en grei og rettferdig løsning? Vel, neste gang noen foreslår en omgang SSP er det grunn til å tenke seg om. For det finnes faktisk mennesker som hardtrener både taktikk og teknikk innenfor denne sporten, som de selv insisterer på å kalle den.

Sikkert papir

NM i stein, saks, papir arrangeres snart i Oslo, og for andre år på rad ble det avholdt en nervepirrende NM-kvalifisering på Driv under DebutUKA.

Mange startet defensivt, med papir. Ikke så dumt, for statistikken viser at vinneransjansen er størst om du starter med nettopp papiret. Bortsett fra når din rival har foldet armene foran brystet – da kan du mest sannsynligvis vente deg ei skarp saks.

En kjent taktikk er å ha planlagt kastene sine på forhånd, for på den måten å bli fullstendig uforutsigbar for motparten. Lederen i Norsk forbund for stein, saks, papir, Geir Arne Brevik, avslører at dette er hans taktikk, sammen med å analysere motspillerens blikk. Under kvalifiseringa holdt deltagerne sin indre ro, men hadde de blitt sinte, så er det i SSP som andre steder, da kaster man stein.

Et steinkast unna seier

Etter flerfoldige intense omganger kastet Daniel Jensen (20) en stein og slo ei sløv saks. Dermed kan han smykke seg med tittelen som Tromsøs beste SSP-spiller, og får sammen med de som kom på 2. til 4.plass muligheten til å delta i NM i Oslo 23.september. Daniel trodde det var flaksen som hadde gitt ham seieren, og trodde heller ikke at øvelse hadde så mye å si.

Fargerik teaterhøst

TEKST: FRITHJOF EIDE FJELDSTAD
FOTO: ELMER LAAHNE

Semesteret ser ut til å by på høy underholdningsverdi. Hålogaland Teater har sluppet høstprogrammet.

Det var en stolt Nils Johnson, teatersjef ved Hålogaland Teater, som i pressekonferanse 15. august presenterte høstens severdigheter. Ett år har gått siden nyåpningen av bygget, og responsen har vært meget positiv. Johnson smiler fra øre til øre når han ivrig meddeler at fjorårets aktiviteter ikke bare ble godt mottatt innenfor bygrensen, men at rosen også har latt seg høre fra langt sørligere deler av landet. Dette, i tillegg til tromsøfolkets svært åpne teatermentalitet, har fått HT til å satse svært friskt i utvelgelsen av høstens program.

Ønsker debatt

Oppvoksten potten ligger blant annet Hamsun, Ibsen og manusforfatteren John Patrick. 7. september åpnes dørene for premiere på Knut Hamsuns *Mysterier*, et av forfatterens sterkeste og viktigste verk. Johnson påpeker at Hamsun er i midt i blinken for et nordnorsk publikum, i og med at økene og folket er uløselig knyttet til hverandre i deres mentalitet og gåtefulle natur. Johnson selv sier at "å analysere *Mysterier* er som å stappe tannkrem tilbake på tuben", og ønsker videre, ved å invitere til en foredragsserie om Hamsun,

å skape debatt rundt forfatteren. Med regi av Hans Henriksen og musikk satt av Geir Jenssen a.k.a Biosphere blir dette et must for enhver teatervenn.

Lys fremtid i møte

Johnson legger vekt på at Hålogaland Teater har som prioritering å dyrke og bære frem ukjente talenter. Flere av teaterets oppsetninger, blant annet *Benoni* og *Rosa*, *Hunden i høyet* og *Mio min Mio*, har hatt sentrale roller besatt av unge, lovende skuespillere.

- Jeg garanterer at disse skuespillerne om ikke lenge vil bli svært anerkjente over hele landet, sier Johnson. Blant disse talentene kan Arendalitten, Jørn-Bjørn Fuller-Gee, og Ida Holten Worsøe trekkes frem. De har begge solid erfaring innen scenekunst, men venter fremdeles på "det store gjennombruddet", noe de forhåpentligvis vil få ved Hålogaland Teater.

Utfordrer publikum

Ibsen hylles også ved HT i form av oppsetning av *Gjengangere*, boken som ble

omtalt som en åpen kloakk da den først kom ut. En liten smakebit fra prøvene vitner om at her har kreativiteten fått fritt spillerom, og at det med kloakk bare var pisspreik. Hovedpersonen, Osvald Alving, spilles av Jørn-Bjørn Fuller-Gee, som imponerer i nærmest erotisk dans med et staffeli, akkompagnert av trestemt, surrealistisk glassorkester. Det tredje store stykket for høsten, *Kunsten å Kverke Ei Kjerring* vil i aller høyeste grad være verdt å få med seg. Her rir HT videre på suksessen med fjorårets satiriske oppsetning, *Hunden i Høyet* og utfordrer samtidig publikum med noe helt nytt. *Kunsten å Kverke Ei Kjerring* ser ut til å bli humor, humor og humor, dog noe svart. I åpningssekvensen blir karakterene presentert på fornøylig vis i en slags talkshow/revy-aktig stil. Beskrivelsene og ikke minst oppleseren er ubetalelig underholdning. *Kjem kverkarane til å kverke kjerringa?*

Det er altså ingen unnskyldning for å ikke ta turen til teateret før vi går inn i 2007, og dessuten byr HT som alltid på gunstig studentmoderasjon. I tillegg selges uavhentede billetter for en femtilapp en time før forestillingene.

FAKTA

- Hålogaland Teater ble grunnlagt i 1971
- Nybygget, som ble åpnet i 2005, er det sekstende prosjekterte nybygget i rekken
- Bygget ligger 5-10 min. gåavstand utenfor byen, retning Mack bryggeriet
- Hålogaland Teater satser på å fremme Nord-norsk kulturarv
- Det tilbys gode studentrabatter, og uavhentede billetter selges for 85,- 30 min. før forestilling.

KULTUR debutUKA

Drivende debutuke

HELE DRIV: 1400 studenter deltok på Drivs fire etasjers fest.

TEKST: OLE MAHTTE SCHEIE ANTI
FOTO: KRISTIAN O. GUNDERSEN

Årets debutuke har vært en suksess. Takket være en storslagen frivillig-dugnad kan Frode Henriksen og Tone Marie Myklevoll endelig slappe av.

Frode Henriksen er leder for debutUKA mens Tone Marie Myklevoll er økonomisk ansvarlig, hun er og styreleder for Studenthuset Driv og dermed med på å knytte enda tettere bånd mellom debutUKA og Driv. Vi slo av en prat med disse to på tampen av to hektiske uker.

De sier seg meget fornøyde med hele arrangementet som helhet. - Nå er jeg veldig sliten, sier Henriksen. Det var faktisk en fornøyelse å kunne sette seg ned på høstens første forelesning og gire litt ned, men akkurat den gleden tror jeg fort skal gå over.

Driv + debutUKA = sant

- Det tette samarbeidet som har vært mellom Driv og Debut uka har vært med på å gjøre årets utgave til den beste på lang tid. Jeg må berømme de frivillige på Driv, sier Myklevoll. De har stilt opp og gjort en kjempeinnsats den siste tiden. Og Driv har jo på mange måter vært basen til de-

butUKA den siste tiden.

- Deltakelsen under årets DebutUKA har tatt helt av, det så vi allerede på oppmøte under diskokonserten før selve uka startet, sier Henriksen. Vi satte og ny rekord på antall påmeldte lag under lysløypa.

Studentkultur

- En stor takk til Universitetet og Høgskolen for all den støtten vi har fått, sier begge samstemte. Det er viktig med et godt studentmiljø. Fornøyde studenter er jo de beste ambassadørene Tromsø by kan ha. Alle har hørt om Samfunnet i Trondheim, om Debut uka i Bergen og det levende studentmiljøet i Oslo. I Oslo er aktører som Tele2 og Sony Ericsson med på å støtte UKA, sier Myklevoll.

Henriksen er litt lei seg for at næringslivet i Tromsø ikke er mer på banen når det gjelder å støtte studentmiljøet. - Det har jo og vært mye snakk om akkurat

dette i mediene den siste tiden. Men vi må berømme Tromsbuss. De har vært veldig hjelpsomme og setter et eksempel som andre i Tromsø bør lære av. -- Det er dårlig at vi må bruke så mye tid på å få tak i penger. Debutuka er viktig for nye studenter, det som legges igjen vil man få tilbake, mener Myklevoll.

Økonomisk sett ligger årets Debut uke an til å gå i balanse. Dette inkluderer alle debutukearrangementer, utenom campuskonserten, som er et rent tapsprosjekt.

Legendarisk høst?

Det har vært et høyt trykk på Driv den siste tiden. Det ryktes om at Mack har vært og etterfullt øl-tankene annenhver dag.

- Men vi tror nok at besøksfrekvensen vil gå litt ned etter hvert, sier Myklevoll. Studentene må jo snart begynne å møte på forelesninger også. Men Driv har et godt program og mange gode konsepter som

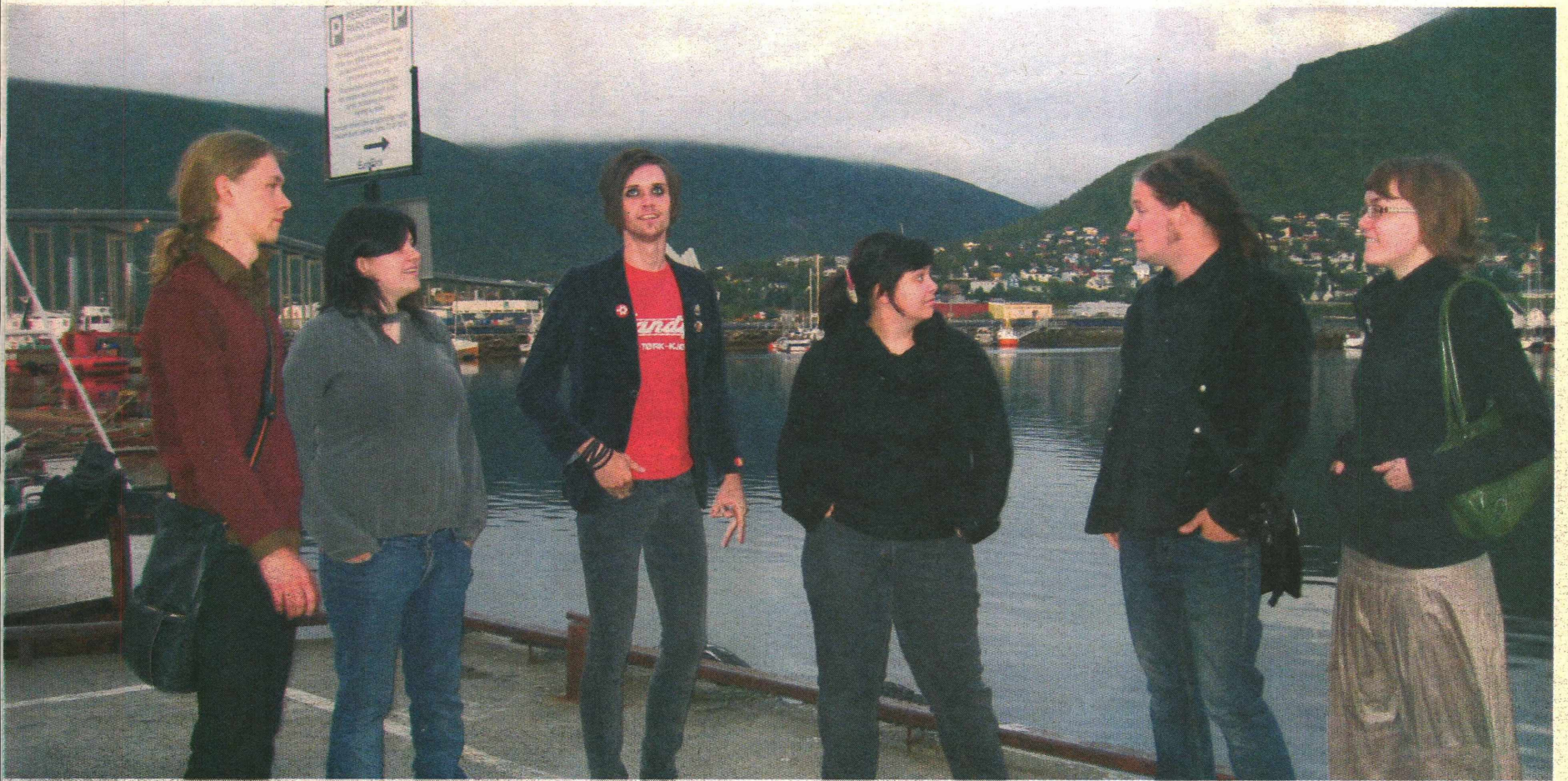
vil trekke bra med folk. Høsten videre skal bli legendarisk bra.

Fire etasjer høy

Lørdag 19. august åpnet Driv festdørene i alle husets fire etasjer. Det kunne virke som at sommeren i sin helhet hadde vært preget av tung øltørke og festdepresjon, for denne kvelden ble det satt publikumsrekord på det vesle studenthuset. 1400 personer travet gjennom bygningen på jakt etter sprit, øl og kjærlighet, og festen så ikke ut til å noen ende ta. Undertegnede måtte ta seg hyppige avkoblinger i whiskybaren i fjerde etasje, for så etter kort stund gi seg i kast med det glade selskap igjen. Til tross for to ukers intens debutuke, med denne kvelden som toppunkt, kunne man uken etter finne flyers på universitetet med teksten: 1400 besøkte Driv lørdag 19. august. Lørdag 26. august gjentar vi suksessen. La oss håpe det blir enda flere slike kvelder utover i semesteret.

KULTUR Kunstlosjen

Innlosjer deg i skjønnhet

STYRE: Kunstlosjens styre ser frem til mye kunstnerisk virksomhet.

TEKST: FRITHJOF EIDE FJELDSTAD
FOTO: GURO VIKDAL

Kulturlivet i Tromsø er i kontinuerlig bevegelse. Kunstlosjen er kanskje det mest spennende tiltaket på mange, mange år.

Mangel på et tilbud hvor kunstinteresserte kan flokkes sammen for å dele sin lidenskap, har nå initiativtakerne, Ingvild Buhaug og Ida Walenius, stablet Kunstlosjen på beina.

- Det er for dårlig at ikke Tromsø har et slikt tilbud, men nå blir det andre boller, sier Ingvild.

Hun kan fortelle at Kunstlosjen er et tilbud hvor alle som er interessert i kunst får anledning til å møtes. Her kan de lære hverandre nye teknikker, utveksle erfaringer, bli kjent og la seg inspirere av hverandre.

Når det ikke er kunst vi holder på med, blir det festing, konstaterer Ingvild.

Vi skal også leie inn etablerte kunstnere til å holde forskjellige kurs for oss. Blant annet håper vi på å få til et svevekurs, men dette er enda litt uklart. Det vil uansett bli arrangert mange andre ulike og spennende kurs.

Det kan se ut til at vi til og med får satt opp et steinhuggerkurs, utbryter Ingvild entusiastisk.

Vil få folk ut av hyblene
Ingvild og Ida mener at altfor mange

kunstneriske studenter sitter inne på hybelen sin og lar kreativiteten visne over enslige staffelier.

- Det er jo mye gøyere og mer inspirerende å komme sammen med andre kunstnere, enn å sitte helt alene, hevder Ingvild.

I kunstlosjen vil det bli lagt vekt på både teori og praksis. Ingvild oppfordrer derfor alle kunstinteresserte til å engasjere seg i dette nye tilbudet, selv om de ikke nødvendigvis kan så mye rent kunstteknisk.

- Det vil jo blant annet bli arrangert samlinger, kurs og utstillinger. Og det er ikke nødvendigvis de som lager kunsten som er best egnet til alle oppgavene som må dekkes her. Kreativitet kommer i mange former, og slik Utopia kan forstå er hovedpoenget altså å få kunstinteresserte i kontakt med hverandre, ikke splitte dem.

- Men man bør selvsagt ha genuin interesse for kunst på en eller annen måte, skyter Ingvild inn.

Visuoauditiv utfordring

Ingvild forteller nærmest glødende videre om et prosjekt hun har tenkt å få gjennom.

- Det går ut på å utfordre både profesjonelle kunstnere og amatører til å lage et bilde inspirert av musikk. Deretter får vi musikere til å sette musikk inspirert av bildet igjen. Det blir interessant å sammenligne musikken som først ble brukt mot den nye som da kommer ut, poengterer Ingvild.

- Dette blir til slutt en utstilling som nærmest blir en slags konsert med bilder til. Her ville det vært kult å utfordre det tradisjonelle utstillingskonseptet. Tanken er å legge hele rommet mørkt, hvor bildene kun blir belyst av spotter.

Videre kommer hun med en ide om at bildene også bør presenteres i et platecover hvor også musikken som inspirerte til bildene blir lagt ved. Ingvild håper ideen kan være med på dra flere folk inn i kunstlosjen.

Positive tilbakemeldinger

Det er tydelig at mangelen på Kunstlosjen har vært smertelig til stede i Tromsø. Allerede nå har de positive tilbakemeldingene begynt å strømme inn. Av Universitetet har de blitt sponset med et lite, men koselig kontor/atelier i hovedgården, og ungdomshuset Tvibit tenker i seksifret beløp.

- Penger blir nok ikke noe problem, mener Ingvild.

I tillegg er Kunstlosjen under Studentsamfunnet, og de som vil melde seg inn kan gjøre det ved å betale inn borgerskatt på Studentersamfunnets kontor eller i kafeen på Driv. Dette gir medlemmene i Kunstlosjen automatisk borgergoder i samme slengen.

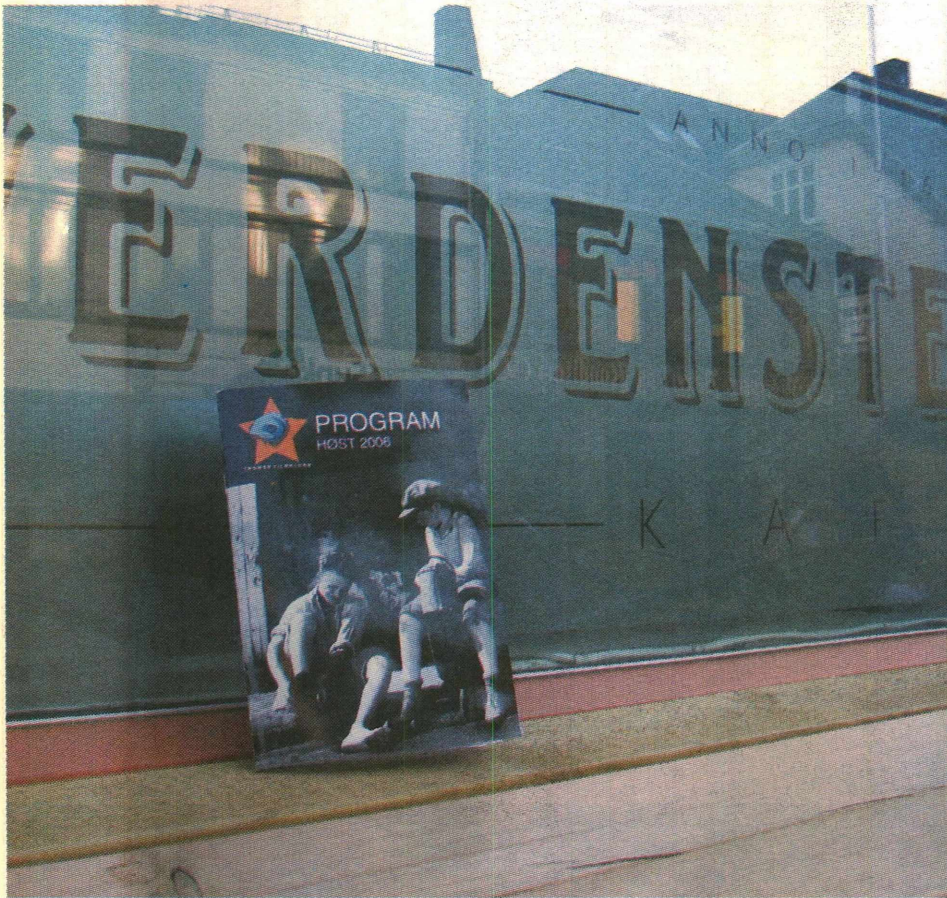
Kreativt demokrati

Tirsdag 22. august ble Kunstlosjens første allmøte holdt, og oppmøtet svarte til de positive tilbakemeldingene. Ikke mindre enn tjue kunstsjeler fant veien til møtet på Driv, hvor agendaen var å konstituere organisasjonens første styre. Etter en del forvirring over hvordan stemmeprosedyren skulle ta form og en lett nervøsitet over langbordet, ble det omsider delegert seks verv; styreleder, kurator, kasserer, informasjonssjef og to tillitsvalgte.

Nå må det rykende ferske styret gå i tenkeboksen for å myldre over fremtiden, men at det vil bli en kreativ plan hersker det liten tvil om. Utopia gleder seg til resultatet. Som kunstlosjens slagord lyder: "Ja takk til mer skjønnhet!"

KULTUR Filmklubben

Sett perspektiv på hausten!

STOLT: Programansvarlig i Tromsø Filmklubb, Tord Olander.

TEKST: LINE JOHANNA HANØY
FOTO: TIM DASSLER

Noregs nest eldste Filmklubb, med røter tilbake til 1960, er klar for eit nytt semester med film. Programmet for hausten strekk seg frå nordnorske kortfilmar til amerikansk western.

Eg sitt utanfor Verdsteatrets lune lokaler med tre av Filmklubbens ihuga sjeler ved mi side, det er snart tid for haustens første visning. Opningsfilmen *Monday* er likevel berre ein forsmak på det som kjem til å kome. I haust har dei nemleg slått på stortromma. Med 36 temaorienterte visningar som famnar om alt frå rusproblematikk til klassikerar av Andrej Tarkovskij er spektret breitt, og Filmklubben er eit fint døme på korleis ein kan vere alternativ og inkluderande på ein og same gong. Kinosalen har rundt 214 seter, det fins med andre ord ingen grunn til å sitje ute i kulden.

Alternativt- for folk flest

- Vi liker jo å tro at vi dekker et behov, seier styreleiar Mats Larsen. Styremedlem Morten Wasrud samtykkjer. Dei poengterar at porteføljen deira er annleis frå dei store kinoane. I Filmklubben får ein som medlem både billeg og god film som i følgje programansvarleg Tord Olander Pedersen først må gjennom heftig debattering i programgruppa før den blir presentert for styret.

Salig blanding av norsk og japansk

Nytt for hausten er at Norsk Filminstitutt har opna arkiva, og Filmklubben får nå låne arkivkopiar som før har lege godt bevarte i kvelvet. Døme på norske gullperler som kjem til å rulle på Verdsteatret er: *Gategutter*, *Hustruer* og *Orions belte*. Filmklub-

ben har til vane å samarbeide med andre organisasjonar, og i veke 40 sender dei 3 japanske filmar i samband med Ordskalotten. Blant dei Kurosawas, i følgje Mats og Morten, vakre film *Ikiru* som ikkje handlar om samuraiar, men om ein byråkrat som held på å dø.

Dugnadsarbeid

Filmklubben har ikkje alltid vore i Verdsteatret. - Filmfestivalen i Tromsø leier lokalene av kommunen, og vi får vere her mot å utføre dugnadsarbeid for Filmfestivalen, seier Mats. Ja, for dugnadsanden i Filmklubben skal det ikkje stå på, dei frivillige fungerer både som maskinistar og billetørar.

Ikkje berre kino

For å understreke at Filmklubben tar medlemma sine på alvor vil det utover hausten bli gjort forsøk på setje i gong eit seminar om filmanalyse for dei som er interessert i å forstå film betre. Elles er Teaterkaféen ein fin plass å diskutere etter endt visning, for ikkje å gløyme Filmquizen som skal gå annankvar tirsdag, kl. 2100, med start 5 september.

Filmvisningane går for øvrig av stabelen onsdagar kl 1900 og laurdagar kl 1500.

AKADEMISK KVARTER
B O K H A N D E L
- studentenes bokhandel
www.ak.uit.no • ak@ak.uit.no • 776 44 920

Cinemathek på Verdensteateret

SJEF: Festivalsjef for TIFF, Martha Otte

TEKST: ROBERT VANGSTAD UTVIK OG HENRIETTE PAULSEN
FOTO: ASGEIR MORTENSEN

Folkene bak TIFF har nå tatt over driften av Verdensteatret. Inspirert av Kino Aero ønsker de å utvide det alternative filmtilbudet til Tromsøs befolkning for å gjelde hele året.

- Selvsagt må man ha et cinematek i en universitetsby. Det har med dannelse å gjøre, forteller Martha Otte, festivalsjef for TIFF (Tromsø Internasjonale Filmfestival).

Fra før har man i Norge tre cinematek liggende i de største byene. Men ingen lengre nord enn Trondheim. Forskjellig fra en vanlig kino er et cinematek i følge Otte en kinosal i forbindelse med et filmarkiv, et filmbibliotek. Her kan man gå og oppleve de gode gamle klassikerne samt bortgjemte skatter. Gjennom mange år har filmfestivalen opparbeidet seg et kontaktnett innenfor internasjonalt filmmiljø, de ønsker kan utvikle Verdensteatret til et filmkulturhus.

Tsjekisk kulturarv

Inspirert av Kino Aero i Praha har man nå satt mål for seg å skape et slikt filmkulturhus i Tromsø. Utover å fungere som et cinematek skal Verdensteatret være en møteplass for byens kulturinteresserte. I Caféen i første etasje blir det servert både vått og tørt i en hyggelig atmosfære.

Eldst og alternativt

Kinoen har gjennom hele sin levetid vært eid av Tromsø kommune. For ikke lenge siden ble kommunen enige med TIFF om en avtale hvor TIFF tar seg av den daglige driften av huset. De ønsker å la Verdensteatret være et møtested med en kontinuerlig visning av gode, alternative filmer for Tromsøs kinopublikum. Verdensteateret er blant byens flotteste bygninger og en av Tromsøs kulturskatter. Verdensteateret ble første gang åpnet i 1916, og er Nord-Europas eldste kino i fortsatt drift. Siden nye Fokus Kino ble ferdigstilt og frem til nå har Verdensteatret bare vært brukt av Tromsø Filmklubb og Barnefilmklubben.

Stumfilm og tsjekkiske filmdager

Som ny festivalsjef er Martha Otte ansvaret bevisst om hennes oppgave å formidle vår felles filmarv. Sammen med festivalkoordinator Nina Mathisen har de laget programmet for høstens visninger. Utover cinematekets visninger, vil det arrangeres både stumfilmdager og tsjekkiske filmdager. Det aktive samarbeidet med filmmiljøer i Tsjekkia har gjennom flere år sørget for at tsjekkiske filmer har preget programmet til TIFF, noe Nina Mathisen bekrefter.

- Vi har lenge sett mot det tsjekkiske filmmiljøet, noe som er bakgrunnen når vi lanserer tsjekkiske filmdager her i Tromsø. Her skal vi blant annet ha Tromsø-premiere på en tsjekkisk film.

Utfyllende roller

TEKST: FRITHJOF EIDE FJELDSTAD

Det hersker en del usikkerhet innenfor Verdensteateret om hvordan det vil bli å ha både Filmklubben og det nye Cinemateket innenfor de samme veggene. Martha Otte er optimistisk.

I kampen om publikummet anser Otte Filmklubben og Cinemateket som utfyllende til hverandre, hvor målet er å formidle god film.

- Jeg tror ikke publikum vil gjøre så stor forskjell på om det er et Cinemateket eller Filmklubben de ser film hos, sier Otte.

Men hun legger til at ingen vet helt hvordan samarbeidet vil fungere.

- Både Filmklubben og Cinemateket har uansett en utfordring i å formidle at det nå kommer et bedre og spennende filmtilbud, påpeker hun.

- Denne markedsføringen må vi samarbeide om.

Ambisiøst prosjekt

Tromsø filmklubb har en visning per film i sitt semesterprogram, mens Cinemateket tilbyr publikum tre til fem visninger. Det vil også bli to forskjellige visninger om dagen, lover Otte.

Er ikke dette litt vel ambisiøst?

- Det er ambisiøst, men det må vi få lov til å være etter å ha ventet så lange som vi har gjort på å få et Cinematek til byen. Dessuten er det helt nødvendig å gjøre det slik for å bygge opp en profil og et

reelt tilbud.

Hun legger til at de store ambisjonene tross alt er på vegne av publikum.

Bedre tilgang på film

I forhold til Filmklubben kommer Cinemateket til å ha en fordel når det gjelder tilgang på enkelte filmer. Dette dreier seg om filmer fra Norsk Filminstitutt (NFI).

Hva er NFI?

- Det er et institutt som forvalter et statlig filmarkiv. Det er også de som forvalter cinematekbegrepet, selv om det ikke er et rettslig beskyttet begrep. De har en svært begrenset utlånspolitikk, noe som har med bevaring av filmer å gjøre. Nå i det siste har restriksjonene blitt enda strengere, så situasjonen er ikke ideell for Cinemateket heller.

- Men NFI jobber nå med å få filmer over i digitalt format, noe som vil gjøre tilgangen bedre i fremtiden, forteller hun.

Hva er ellers ulikhetene mellom en filmklubb og et cinematek?

- De største forskjellene ligger i det organisatoriske. Filmklubben er et idealistisk, demokratisk prosjekt, bygget opp av frivillig arbeid, mens Cinemateket er en profesjonell bedrift. Vi havner slik mellom en vanlig kino og en filmklubb, konkluderer Otte.

- Selve driften av Cinemateket bygger mer på en vanlig kino, mens selve verdipørsmålene slekter mer på filmklubbens, forklarer hun videre.

- Dessuten har vi et større ansvar i forhold til å forvalte filmarven.

Filmklubben, en vaktbikkje over NFI

Otte påpeker at filmklubben, med sin mer frigjorte organisering, er svært viktig for en sunn filmkultur.

- Filmklubben fungerer litt som en vaktbikkje ovenfor NFI. Av og til kan en mistenke NFI for å ikke oppgi helt ærlige grunner til at de ikke vil låne fra seg deponerte filmer. Da kan filmklubben gå inn og følge opp dette.

Otte slår fast at det er filmklubben som er den virkelige radikale og alternative filmorganisasjonen.

- De kan gå på barrikadene og få tak i de mest alternative filmene.

Med den positive holdningen Otte viser ovenfor filmklubben er det foreløpig ingen grunn til å tro at Cinemateket og Filmklubben i samme bygg vil by på neververdige problemer.

KULTUR Verdensteateret

Høgtflygande storebror

TEKST: TALE SEVERINA HALSØR
FOTO: KINO SVETOZOR

Den 90 år lange kinodrifta er nok ein stor motivasjon til å halde fram med film på Verdensteateret, men det er fleire krefter som har inspirert og vore med på å forme det filmhuset som no opnar. Utopia har vore i Praha for å bli betre kjend med Verdensteateret sin stadig veksande storebror.

Trass i at dei to kinoane, Verdensteateret i Tromsø og Svetozor i Praha opna om lag på same tid, har dei levd to veldig ulike liv. Der Verdensteateret har vore i stabil kommunal drift har Kino Svetozor krangla med styresmakter og filmar vorte sensurerte, men ein ting har dei til felles. I ein alder av 90 år har dei fått eit nytt liv i hendene på idealistiske sjeler.

Benspænd

- Då vi tok over her for to år sidan var kinoen heilt på felgen og handelspassasjen han ligg i daud, fortel Ivo Andrlé, manager på Kino Svetozor, og held fram -Men etter vi kom hit og gjorde det om til ein arena for alternativ film og skapte eit miljø her, har heile denne delen av byen fått nytt liv.

Svetozor ligg midt i Praha sentrum og er ein av dei viktigaste møteplassane for alternativ film i Tsjekkia.

- Målet vårt er å vere ein arena for dei ti prosent som ønskjer eit alternativ til mainstreamfilm. Det er klart at film primært er underholdning, men vi vil vere dei som sparkar fot på deg og set opp hinder du må hoppe over i filmopplevinga. Det skal vere både kunstnariske og intellektuelle utfordringar blant filmene våre.

Kvalitet og atmosfære

- For at vi skal gjere noko er det to ting

som er viktige. For det første skal det gå rundt, og for det andre skal det ha god kvalitet. Difor kjem vi heller aldri til å bli rike på dette, men vi har klart å skape eit miljø der filminteresserte kan treffast, seier Andrlé.

Og dei har tydelegvis sett kvalitet mange plassar sidan dei starta sin første kino, Kino Aero for ni år sidan. I kinoane er det bar, kafé, kunstutstillingar og filmbutikk. Siste skot på stammen er eit eige filmdistribusjonsselskap, Aerofilms.

-Vi kjøper inn filmar for vårt eige publikum, for dei kjenner vi, og vi veit kva dei vil ha. Når nokre av filmene våre går på 100 andre kinoar i Tsjekkia er det supert, men vi kjøpte dei fordi det var kvalitetsfilm som vi visste vårt publikum ville like, og det vil alltid det vere det viktigaste for oss, held han fram.

Kino Automat

Den mest kjende hendinga i Kino Svetozor si lange historie var då dei sette opp Kino Automat. Det var Tsjekkia sitt bidrag til Expo utstillinga i 1967, der ein stoppa filmen halvvegs og spurde publikum korleis dei ville at filmen skulle ende. Det var to alternativ og det som fekk flest stemmer vart vist. Etter Expo gjekk denne visninga for fulle hus på Svetozor i eitt heilt år før han vart teken av plakaten av styresmaktene grunna upopulære yt-

ringar frå både regissør og skodespelarar.

- Neste år er det 40 år sidan, og vi har store planar om å setje Kino Automat opp att, fortel Andrlé entusiastisk.

Rive billetter

Kino Aero er no den største filmklubben i Tsjekkia og har lenge hatt kontakt med filmmiljøet i Tromsø. Det har vore snakk om samarbeid mange gongar, og nokre år attende var Ivo medlem i filmklubbjuryen under TIFF.

- Det er fantastisk at dei skal opne ein alternativ kino i Verdensteateret, smilar Andrlé.

- Eg likar det huset veldig godt. Når eg vert ferdig her i Praha, skal eg reise til Tromsø og høyre om eg kan få rive billetter.

Stumfilmdager

Verdensteatret lanseres som cinemate med de såkalte stumfilmdagene 7.-11. september. På programmet står både kjente amerikanske stumfilmer med Chaplin og Buster Keaton, samt mindre kjente filmer fra Norden. Disse filmene blir akkompagnert med levende musikk fra lokale musikere. I programmet står blant annet den russiske filmen *Mannen med Filmkameraet* fra 1929, som blir lydsatt av Tromsøelectronicagruppene Biosphere og Mental Overdrive mens Herborg Rundberg lager musikk til den norske klassikeren Laila fra samme år. Og man kommer ikke utenom Henrik Ibsen i jubileumsåret heller. *Terje Vigen* fra 1917 får selvsagt plass på lerretet. Her er det svenske Matti Bye som står for egenkomponert musikk.

Siden Verdensteatret er et hus med historisk sus vil forhåpentligvis dette arrangementet gi følelsen av å reise 80-90 år tilbake i tid.

Hva mener du? Borgerfordeler

Studentsamfunnet i Tromsø

Delta i vår spørreundersøkelse og vær med i trekningen av flotte premier!
NB: Kun ett svar per spørsmål!

Hvor godt kjenner du til Studentsamfunnet i Tromsø?

- 1: Svært godt
- 2: Godt
- 3: Noe
- 4: Bare så vidt
- 5: Ikke i det hele tatt

Hvor godt kjenner du til godene som Borgere i Studentsamfunnet får?

- 6: Svært godt
- 7: Godt
- 8: Noe
- 9: Bare så vidt
- 10: Ikke i det hele tatt

I hvor stor grad er disse godene viktige for deg i vurderingen av hvorvidt du vil være medlem av Studentsamfunnet?

- 11: Svært godt
- 12: Godt
- 13: Noe
- 14: Bare så vidt
- 15: Ikke i det hele tatt

I hvilken grad ønsker du å delta i aktiviteter sammen med andre studenter (ut over studiene)?

- 16: Svært godt
- 17: Godt
- 18: Noe
- 19: Bare så vidt
- 20: Ikke i det hele tatt

I hvor stor grad synes du at det er viktig å ha et levende Studentamfunn i Tromsø?

- 21: Svært godt
- 22: Godt
- 23: Noe
- 24: Bare så vidt
- 25: Ikke i det hele tatt

Slik svarer du:

- Skriv UIT og tallet foran ditt svaralternativ. Alle svar sendes i én tekstmelding til 2177
- Svareksempel: UIT 1 6 11 16 21
- Tjenteosten koster kr 0,- per retur
- Eller gå inn på web.msurvey.no/uit og avgi svaret ditt der

Kun besvarelser pr SMS er med i trekningen av premier

Tjenteosten mSurvey leveres i samarbeid med mPower AS

Studentsamfunnet i Tromsø

Gå forbi køen og få 30% rabatt på konsertbilletten på driv!

Pris: 150 kroner pr år.
Sjekk www.studentsamfunnet.org for flere borgergoder.

"Scienta et laetitia in unitatem veniunt"

STUDENTRÅDGIVINGA Kurs- og gruppetilbud høsten 2006

Ta ordet-gruppe

Har du vanskeligheter for å gripe ordet i grupper eller forsamlinger? Tilbudet har til hensikt å hjelpe studenter som har problemer med muntlige framstillinger i grupper.

Fem torsdager mellom 16.30-19.30

Oppstart: 7. sept og 19. okt

Påmeldingsfrist: 1. sept og 9. okt

Selvutviklingsgruppe

En samtalegruppe for de som ønsker å bli tryggere sosialt og bedre kjent med seg selv i samspill med andre. Grappa møtes en gang i uken på kveldstid ut vårsemesteret.

Oppstart: 5. september (tirsdager kl 1330-1530)

Påmeldingsfrist: 24. august maks 8 studenter

Samlivskurs (prep-kurs)

Tilbud til par som vil ligge i forkant av mulig problemutvikling i forholdet. Dere lærer bl.a. å forstå faremomenter og metoder for hvordan dere sammen kan takle konflikter. Det er et krav at minimum en av dere er student.

Oppstart: 16. oktober (2 mandagskvelder kl 1800-2200)

Påmeldingsfrist: 6. oktober maks 6 par.

Sorggruppe

Samtalegruppe for studenter som har mistet nærstående personer ved dødsfall. Dersom du har spørsmål eller ønsker å delta i gruppa ber vi deg om å ta kontakt.

Kontinuerlig opptak

Gruppe for studenter som har en rusfortid

Mange med slik bakgrunn føler seg alene i studentmiljøet. Grappa er et tilbud om å treffe andre i samme situasjon. For mer info kontakt oss!

Eksamen? Skrekk og gru..

Et kurs for deg som strever med eksamensangst og som ikke får full uttelling for din studieinnsats. Kurset vil gi deg nyttige konkrete tips på hvordan gjennomføre en god eksamensperiode. Kurset går over 5 torsdager kl 12.30-14.30

Oppstart: 28. september

Påmeldingsfrist: 15. september

For mer informasjon/påmelding, ta kontakt med

Studentrådgivinga tlf 776 49050, e-mail: studentradgivinga@sito.uit.no

LEGER UTEN GRENSER
MEDECINS SANS FRONTIERES

VIL DU JOBBE I LEGER UTEN GRENSER?

- meningsfylt deltidsjobb i en av verdens største humanitære organisasjoner.

Nå søker vi **engasjerte og åpne** mennesker som vil verve nye faste givere for oss på gata. Kunne du tenke deg å gjøre en **utfordrende, givende og viktig** jobb for oss?

Du vil lære om kommunikasjon, og Leger Uten Grensers aktiviteter i hele verden. Du vil bli kjent med en **idealistisk** organisasjon fra innsiden.

Fast lønn etter avtale.
2-6 dager i uka (mandag -lørdag).
Arbeidstid: 12.00-17.00.
Søknadsfrist: snarest

Ta kontakt med Vilde Fjeldheim Wold.
Telefon: 45675155 (el. 45224126).

Eller se annonse på www.aetat.no

www.legerutengrenser.no

BLI FRIVILLIG I UTROPIA !

JOURNALIST. MUSIKK. KUNST. BØKER. INTELLIGENS. FOTOGRAFI

UTROPIA@UTROPIA.NO

driv

KONSEPTER

Lille lørdag:
hver onsdag
Torsdagsvin:
hver torsdag
Lørdagsdisco:
alle lørdager

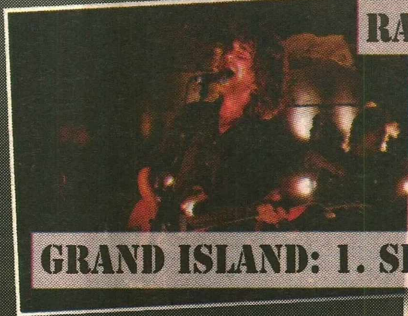
**CLUB CUBA MED SKA PATROL:
8. SEPTEMBER**

SCHNYTT PÅ NYTT: 12. SEPTEMBER

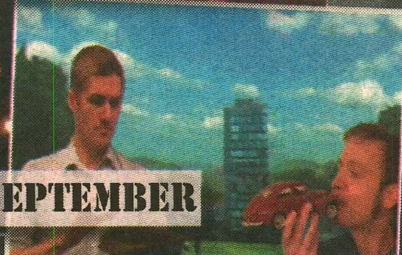
KONSERTER

RAMMSUND: 31. AUGUST

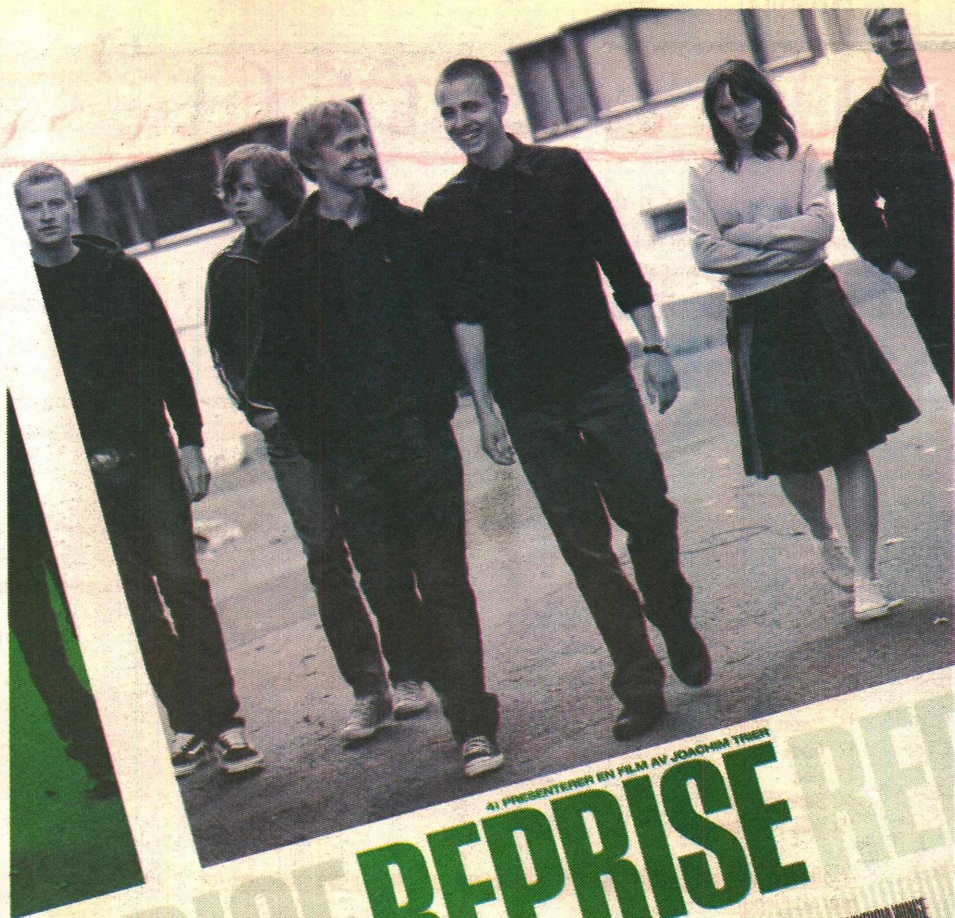

GRAND ISLAND: 1. SEPTEMBER

HGH: 7. SEPTEMBER

30. AUG. - 13. SEPT.

AI PRESENTERER EN FILM AV JOACHIM THIER

REPRISE

KARLOVY VARY INTERNATIONAL FILM FESTIVAL OFFICIAL SELECTION COMPETITION
TORONTO INTERNATIONAL FILM FESTIVAL DISCOVERY SECTION

AI PRESENTERER EN FILM AV JOACHIM THIER
REPRISE med ESPER PLUMMER, HANNA ANDERS, DANIELA VE, VIKTORIA WINGE, DOR ANGENIS, HALLANSSON, PÅ STORNA, CHRISTINA RIBBECK og JOACHIM THIER
med JACOB HANSEN, RUSCH RUSCHEN, SARAHA RUDIN, JUNE PAN, GARD, JOSEF AND, STAVIN PLATON, JACOB THIER, JACQUE PETER, ALA PLATON, ALICE BUCSE, CHATEL, JACOB HANSEN, ESPER THIER og JOACHIM THIER
med KARIN JUSSELIN og JOACHIM THIER

På kino 8. september

Nordlys inviterer studenter på gratis kino

Gratis kino!

Som Nord-Norges og Tromsøs største avis ønsker vi å gjøre litt ekstra stas på årets studenter.

Vi inviterer deg til gratis kinovisning av suksessfilmen «An Inconvenient Truth» med Al Gore!

Fokus Kino 28. sept kl. 19.00

«Hvis det store flertallet av vitenskapsmenn har rett, har vi bare ti år på oss til å avverge en større katastrofe som kan bringe hele klodens klimasystem inn i et kaos av enorme ødeleggelser med ekstreme værforhold, oversvømmelser, tørke, epidemier og kvælende hetebølger verre enn vi noen gang har opplevd. En katastrofe som vi selv har skapt.»

Billettene deles ut hos Nordlys (Fredrik langes gt 19/21), eller hos Studentsamfunnet (teorifagbygget) hus 2.

Én billett mot framvisning av gyldig studentbevis. Vi deler ut billetter så langt beholdningen rekker.

www.climatecrisis.net

By far the most terrifying film you will ever see.

an inconvenient truth
A GLOBAL WARNING

Nordlys - ekte nordnorsk leseglede!

Nordlys setter dagsorden, og gir deg som leser kontinuerlige oppdateringer om næringsliv, kultur, samfunnsliv og miljøutvikling i vår vakre og innovative landsdel.

VÆR ENGASJERT, LES NORDLYS!

STUDENTABONNEMENT

÷ 50%

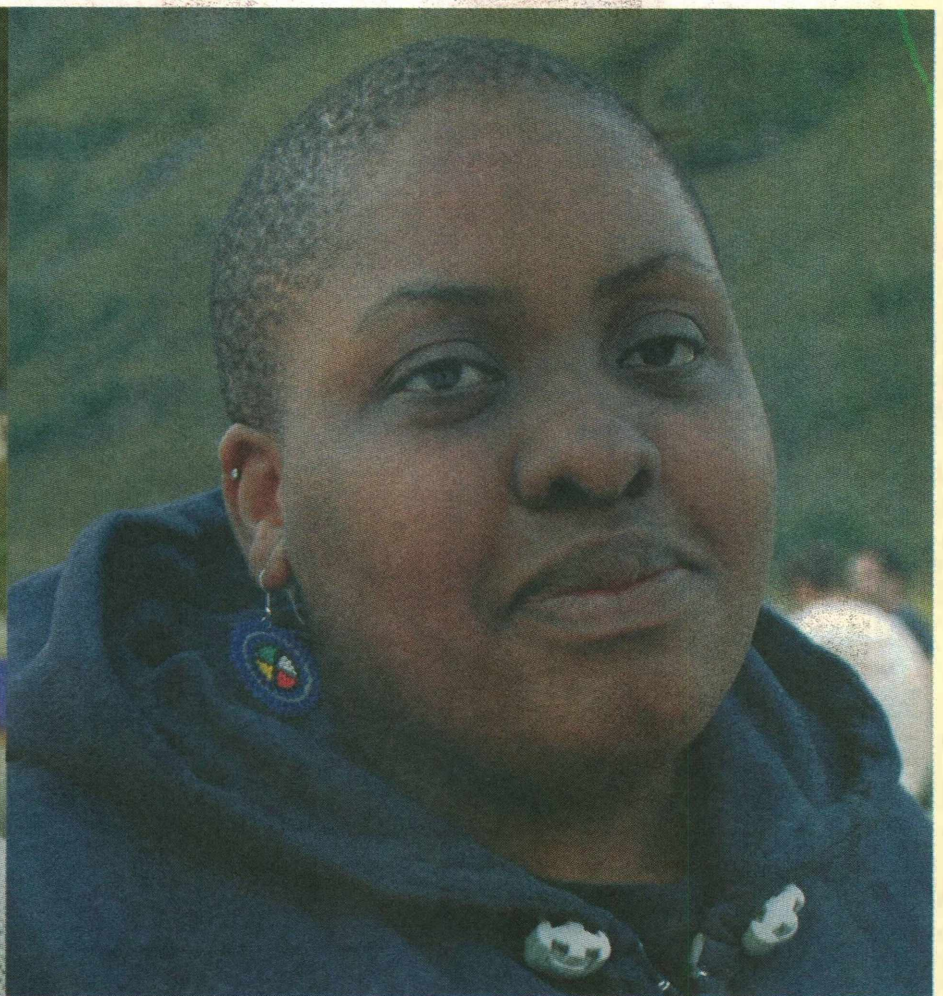
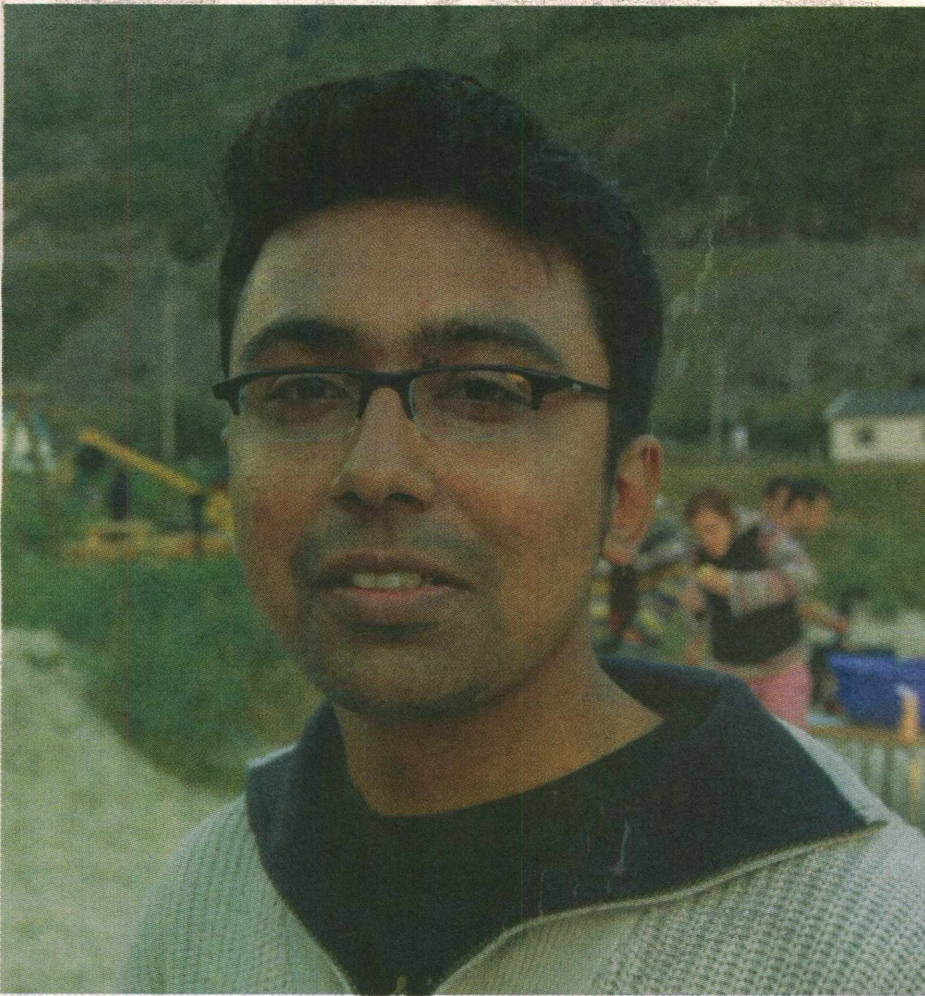
kun kr 3,23 pr dag (årsabonnement)

Bladet Nordlys AS | Telefon: 07760
abonnement@nordlys.no
www.nordlys.no

Nordlys

KULTUR Cultural Explosion

International gathering at Kvaløya

PLEASED: Mohammad Safayet Khan and Zirnasa Jika are very satisfied with the Introductory Program at UiTØ

TEXT: FRITHJOF EIDE FJELDSTAD
PHOTO: HANNA BODSBERG

In beautiful nature, under a sunny sky, 150 of the new international students gathered for a cultural explosion on the beach in Grøtjord at Kvaløya.

Sunday August 13th through busses are lined up outside the administration building at UiTØ. One of them is meant for the sportier group who want to go hill-walking. The other one is headed for the beach. I choose the beach.

After five-ten minutes of driving a man from Haiti appears in the front of the bus. He grabs the speaker and says in a humorous way

- Hello, good morning! Welcome to the combatbus. Some of you will die, some may go home.

He receives a somewhat tense laughter, and I actually find myself a bit scared. But I soon learn that the mans name is Edwing, and he's one of the assistants of the trip and is meant to be here if anything goes wrong, or just to make sure that everyone is having a good time. He is working on his Masters degree in Peace Studies. That calms me down.

The drive takes forty five minutes, and we arrive Grøtjord at Kvaløya. The international students spread out over the area and start playing football, volleyball or just take a short walk on the beach to study the landscape. It doesn't take long before I find some interesting people to talk to.

Zimasa Jika is working on her Master's Degree in International Fisheries Mana-

gement. She is from Cape Town in South Africa, and so far she is quite satisfied with being in Tromsø, although she thinks many Norwegians have a more reserved type of personality than she is used to in South Africa.

- In South Africa we're not afraid of physical contact when socialising with strangers, and opposed to Norwegians we are used to confront each other in verbal arguing. In Norway I feel everyone struggles to conform to each other as much as possible.

But I love the nature here. It's actually a lot like South Africa with the high mountains, the sea and the lakes.

Zimasa also thinks that the Norwegian culture is a bit to ethnocentric, and she feels somewhat alienated because she doesn't know the language.

- In South Africa we have eleven official languages and a multicultural society, where each culture is complementing the others. But in Norway I feel that you have to adjust more along with the typical Nor-

wegian culture to fit in. Despite this she adds that there's a lot less racism in Norway than in South Africa, because of the repercussions from the apartheid that still exist there. Zimasa misses more integration with Norwegian students in the introduction program and think that this could contribute to break down many of the barriers she mentions.

- But I am very pleased with the program. Without all the help we have received from the people involved we would be completely lost, she points out.

Mohammad Safayet Dhaka from Taka, the capitol of Bangladesh, doesn't seem to share Zimasa's impression of the Norwegians.

- I am very optimistic and believe this will be a good opportunity for me to develop, both personally and professionally. The University of Tromsø has one of the best reputations within International Fisheries Management in the world.

So far Mohammad has nothing but positive things to say about the Norwegians.

They are very friendly, and the introduction programme is a great chance to get to know new people. I also want to learn the Norwegian language to manage the social challenges and get known to the culture. Finally he stresses the importance of integrating as many cultures as possible, so that there can develop a better mutual

understanding and benevolence between people.

The rest of the day and evening is spend on social activities, such as football, fishing, barbequing, and at the beach in beautiful sunset, each country presents a cultural piece from their home country. The presentations consist of dances, songs, displays of national costumes, different sorts of food and verbal lessons in history, geography and culture. It has been a rich day and many new impressions to bring along further for building new relations.

FACTS

- The trip to Kvaløya was a part of the Introductory Programme For International Students
- The Programme has been held for five years in a row, as cooperation between Department of Research and Academic Affairs and The Student Counselling Centre.
- There are 186 new international students at UiTØ this semester; which is an increase of 20 from last year.
- The Introductory Programme For International Students gives the students an opportunity to get to know one another and to learn practical information about different systems and how to organize themselves.

KULTUR *Frøken Sverige*

”Har du fått glosjuka, din fule faen?”

TEKST: TRUDE THORNES HØITORP OG BENEDIKTE AAS

FOTO: PRESSEFOTO

Dette er ikke noe missekonkurranse, ei heller et bidrag fra den mer suspekta delen av filmindustrien. Dette er nemlig endelig en film om hvor slitsomt det er å være politisk korrekt til en hver tid!

Frøken Sverige er en morsom film om å være ung, radikal, forelska og forvirra. Dette er en film for selvironiske raddiser og folk som liker å le av raddiser. Regissør Tova Magnusson-Norlings debutfilm gir deg en god latter og får deg til å nikke gjenkjennende gientatte ganger, selv om du ikke er en ung radikal jente.

Dette skjer:

Moa er 19 år, og sliter med en identitetskrisse light. Hun bor i en hytte i skogen, jobber på en dorull-fabrikk og er aktiv i byens venstreradikale miljø. Dette miljøet er prega av strenge politisk korrekte rammer, som at man må være vegetarianer, høre på en viss type musikk og følge en viss klesstil. Alt annet er selvfølgelig veldig politisk ukorrekt, ja direkte skadelig mot resten av verden. Bare det å spise på McDonalds er en stor forbrytelse i seg selv. Jentene i miljøet skal ikke la seg undertrykke av skjønnhetsstyranniet, derfor er for eksempel øyeskygge, parfyme og BH bannlyst. Moa virker litt utilpass med miljøets strenge normer og regler, og sliter med å ha sine egne meninger. De såkalte vennene hennes ser på henne som en ryggradsløs wannabe, og gutten hun er forelska i behandler henne som om hun var en lort. Da Moa endelig begynner å innse at folk i miljøet ikke behandler henne bra, bestemmer hun seg for å slå tilbake.

Hun får en ny kjæreste, som slett ikke passer inn i det radikale miljøet. Han driver eget firma og kjører dyr bil, men behandler henne bra. Hun får også god kontakt med den kriminelle og umulige fosterbroren sin, Jens, som blir en god hjelpende hånd for Moas små hevnaksjoner. Fra å være en redd liten jente uten egne meninger begynner hun å bygge seg opp til en sterk kvinne, noe som fører til mange hysterisk morsomme situasjoner.

Hun får en ny kjæreste, som slett ikke passer inn i det radikale miljøet. Han driver eget firma og kjører dyr bil, men behandler henne bra. Hun får også god kontakt med den kriminelle og umulige fosterbroren sin, Jens, som blir en god hjelpende hånd for Moas små hevnaksjoner. Fra å være en redd liten jente uten egne meninger begynner hun å bygge seg opp til en sterk kvinne, noe som fører til mange hysterisk morsomme situasjoner.

Ungdom og identitet

En del av Tromsø-publikummet fikk kanskje med seg denne filmen under Tromsø Internasjonale Filmfestival i 2005, men i disse dager er den også å få tak i på DVD. Filmen tar først og fremst opp temaet om ungdom og identitet, der det å passe inn

i et bestemt miljø eller gruppe kan være vanskelig. Filmen viser blant annet at det kan være ganske vanskelig å være politisk korrekt og leve innenfor de strenge rammene som mange ungdomsmiljøer har. Det venstreradikale miljøet vi blir kjent med i filmen prøver å være frigjort fra samfunnets normer og fordommer, men miljøet lider av en drøss interne normer og fordommer selv.

Alexandra Dahlström

Moa spilles av Alexandra Dahlström, som er mest kjent fra rollen som Elin i *Fucking Åmål*. Dahlström gjør en overbevisende rolle som Moa, og får mange unge til å kjenne seg igjen i frustrasjonen og identitetskrisa si. Man føler sympati for Moa fra første stund, men irriterer seg også over naiviteten hennes.

Det venstreradikale miljøet som er skildra i filmen er av den mer ekstreme sorten. Det verserer minst like mye fordommer innad i miljøet som i hvilke som helst andre miljøer, selv om denne gjengen påstår at de

skal bryte ned fordommene i samfunnet. Dobbeltmoralen går igjen i hele filmen. Selv om det er skildra mange klisjéer fra politikkenes venstreside, blir det ikke slitsomt, bare hysterisk morsomt.

Dette er den første langfilmen til regissør Tova Magnusson-Norlings, som også er kjent som skuespiller fra blant annet *Svart Lucia*. Hun gir oss et morsomt innblikk i et venstreradikalt miljø, samtidig som hun klarer å skildre Moas følelser og frustrasjon med en blanding av humor og alvor. Dahlströms replikker er enda kjappere og morsommere i Moas rolle enn som Elin fra *Fucking Åmål*. Det er fint å se at det ikke bare ble *Fucking Åmål* for Alexandra Dahlström, og håper vi får se mer til denne talentfulle unge damen.

Topp 5 i Frøken Sverige:

1.Som en hevnaksjon mot venninnenes baksnakking, inviterer hun dem hjem på middag. Moa "glemmer" at venninnene er vegetarianere, og serverer dem en gryte

med kjøtt.

2.Moa får sin nye kjæreste til å hive hestebæsj inn i brevsprekken til eksen.

3.Da Moas fosterbror Jens ser Moas x-venninner på et utested, utbryter han: "Er det dem? De ser jo ut som Hitler, for faen!"

4.Moa og hennes nye kjæreste ligger foran peisen og kliner. Denne romantiske seansen blir selvfølgelig avbrutt av at Moas hår tar fyr.

5.Moas hyperaktive småsøsken som sloss gjennom hele filmen, mens de kaller hverandre ting som "mongo" og "jævla cp-unge".

FAKTA

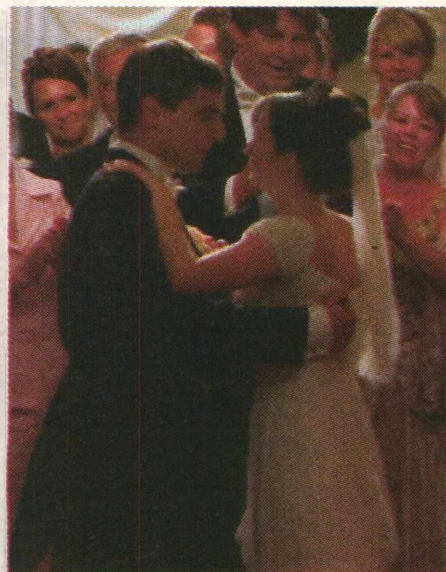
Film: Frøken Sverige (Sverige 2004)
Regi: Tova Magnusson-Norlings
Medvirkende: Alexandra Dahlström, Sebastian Ylvenius, Sissela Kyle, Magnus Roosman

KULTUR Anmeldelser

FILM

KONSERT

Etter bryllupet

REGI: SUSANNE BIER
MED: MADIS MIKKELSEN, ROLF LASSGÅRD, SIDSE BABETT KNUDSEN, CHRISTIAN TAFRUP, STINE FISCHER CHRISTENSEN

Sangen "Vaka" av Sigur Ros toner inn til bilder av slummen i India og på et lastebilplan står danske Jacob (Mads Mikkelsen) og deler ut mat til gatebarn. Sangen blir brutt av "It's Raining Men", durende fra en bil som suser av gårde i høy hastighet. Sjøføren er Jørgen (Rolf Lassgård) eier av et stort selskap i Danmark. To verdener og to forskjellige livssyn er introdusert.

Jørgen har en vakker kone, Helene (Sidse Babet Knudsen) og en datter, Anna som skal gifte seg i helgen.

Jørgen er villig til å stille opp med nødvendige ressurser for at Jacobs foretak skal kunne fortsette, men på en betingelse; at Jacob selv kommer til Danmark, noe han gjør motvillig. Han blir invitert til Annas bryllup og blir konfrontert med fortiden han har flyktet fra i skikkelse av Helene, Jørgens kone. Men som de begge sier "alt er bare for tilfeldig". Herfra balles det på nye fakta i små doser, som nesten hele filmen holder deg betatt. Det blir mye gråt og tårer, framhevet av utrolige sterke skuespillerprestasjoner (les: Rolf Lassgård som Jørgen) og et bra manus.

Filmen bærer og preg av vakre tidløse bilder som setter sitt preg på handlingen.

To timer blir likevel litt i lengste laget. Likevel scorer filmen høyt på sine sterke skuespillerprestasjoner, uventede plott og vakre bilder. Filmen er mer enn bare severdig og anbefales, likevel er den ikke på aller høyeste hylle, men det finnes en hylle ikke langt ifra og der befinner *Etter Bryllupet* seg.

TOBIAS EILERTSEN

Silent Hill

REGI: CHRISTOPHE GANTS
MED: RADHA MITCHELL, SEAN BEAN, LAURIE HOLDEN
-SKREKK-

Ei lita jente går i stadig søvne. I sin transe-lignende tilstand hopper hun nesten utfor et stup, og hun roper at hun må hjem, til Silent Hill. Ei fortvilt mor ser ingen annen råd enn å ta adoptivdatteren sin dit, i håp om at det vil gjøre alt bedre. Der tar hun grundig feil.

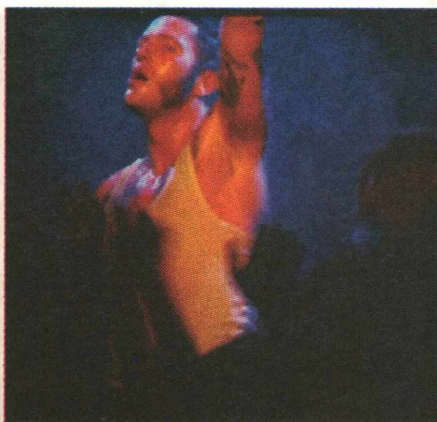
For 30 år siden ble Silent Hill rammet av en voldsom gruvebrann, og de fleste av innbyggerne omkom. Fortsatt brenner det i gruvene, men vi skjønner raskt at om det hadde vært det eneste problemet, hadde alt vært såre vel. Det første som skjer når mor Rose og datter Sharon kommer til byen, er at de krasjer. Når Rose kommer til seg selv igjen, er Sharon vekkt som en sviske. Så begynner spillet.

Filmen er nemlig basert på et dataspill, og selv om jeg aldri har spilt dette, er det lett å se linken. Fra sted til sted jakter Rose etter datteren sin, uten å få se stort mer enn skyggen. Sharon legger ut små hint, som fører Rose videre. På veien møter hun selv sagt en drøss med hindringer, i form av demonlignende vesener og kjemper med sverd. Dette er ikke en vanlig, fraflytta by.

Til tross for onde barn, hjemsoekte, ekle skapninger, kristne fanatikere, rikelig med mystikk og andre sikre skrekkefilm-triks, blir Silent Hill ikke stort mer enn en småkjedelig grøsser som ikke gir deg grøss. Historien er for tynn. Fotografen har riktignok gjort en bra jobb, og bildene er fine og stemningsskapende. Men har du litt penger til overs, og lyst til å bli skremt, anbefaler jeg heller å kjøpe ei skrikmaske til en kompis og få han til å gjemme seg i et skap, enn å bruke dem på billetten til Silent Hill.

ELIN ØSTVIK

Testosteronfylt death'n'roll

THE CUMSHOTS & TALIBAN AIRWAYS
(SUPPORT)
DRIV, 19.08.06

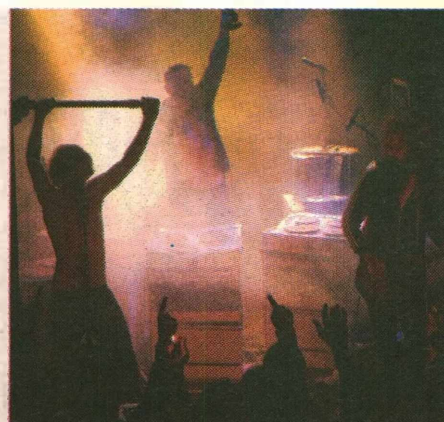
TEKST: JØRN NORMANN PEDERSEN
FOTO: KRISTIAN O. GUNDERSEN

Fredag 19. august var det igjen duket for konsert med Kristopher Schaus band, The Cumshots, på Driv. Musikalsk kan bandet beskrives som en slags death'n'roll kryssning mellom rock og metall, ikke så ulikt det svenske bandet Entombed. Og bestående av musikere med bakgrunn fra band som Thulsa Doom og Black Debath låter dette riktig så kult.

Først ut er det snart plateaktuelle Tromsøbandet Taliban Airways som oppvarming. Jeg har sett de live en rekke ganger, og kan bare konstatere med at de nå leverer sin groovy og stoner-aktige rock tightere enn noen sinne. Med en god miks av låter fra EP'en *Rational Anthems* fra 2004 og nyere materiale var dette en god start på aftenen.

Etter Taliban Airways seige stonerrock var det duket for kveldens hovedattraksjon. Fra bassisten kom hoppende ned fra balkongen til scenen og bandet startet på *Like Pouring Salt on Slug* var publikumskontakten på topp. For de som har sett coverbildet på bandets skive *Norwegian Jesus* fra 2003 med en blodig Kristopher Schau vet hva som er i vente når The Cumshots spiller live – og de skuffet ikke denne kvelden på Driv, lite blod til tross. I tillegg til klatring i både bjelker og balkonger, stagediving og et testosteron-fylt sceneshow, satt låtene som et skudd. Det er mørkt, det er harray, det er bråkete, det er tight, og det er utrolig kult live. Låtene var preget av god variasjon mellom den overnevnte *Norwegian Jesus* og sisteskiva *Just Quit Trying* fra tidligere i år. Særlig singelen *Numb Reaper* fra 2003-plata og den sinnsykt tøffe *Retch and Bleed* fra samme plate var klare høydepunkter for undertegnede. Fra *Just Quit Trying* ble det heller ikke på kruttet, og særlig *Praying for Cancer* ble mottatt med stor aksept fra de vel 150 framfottene. Alt i alt: The Cumshots innfridde – både på låtfronten og med et aggressivt og bra sceneshow. I tillegg mener jeg at jeg hørte et par sekunders cover av Entombeds *Hollow Man* mot slutten – og sånt må man bare glise av. Godt levert!

Hipp Hurra Torpedo

HURRA TORPEDO,
DRIV, 24.08.06

TEKST: WILLIAM MARTINSEN
FOTO: MORTEN HARNAUG

Etter en god halvtime med forsinkelse brakket det løs torsdag kveld på Driv. Scenen var fylt opp med diverse hvitevarer, og lyset skapte en slags dyster husmorskole-setting da farbror blå (Christoffer Schau) och farbror blå (Egil Hegerberg) och farbror blå (Aslag Guttormsgaard) inntok scenen, iført matchende joggedresser.

Det var full pupp fra start til slutt og generelt ganske bra stemning i lokalet. Christoffer Schau, som den sinte mannen på kjøkkenet i bakkant, denger løs på hvitevarer. Egil Hegerberg var på toppen av en vaskemaskin som bassist, og Aslag Guttormsgaard på gitar og vokal tar med seg publikumet dit han ønsker selv på en gebrokken svensk.

Musikken i seg selv var ikke det helt spesielle. Bruken av hvitevarer som trommer var ganske kult og skapte et slags industrialistisk lydbylde. Det var morsomme sanger og sceneshowet var perfekt. Det var kanskje nettopp på grunn av sceneshowet at folk kom for å se.

I takt med konsertens eskalerende stemning, forsvant hemningene, og joggebuksene på gutta skled gradvis nedover rumpene og skapte en mer intim og lidenskapelig konsertopplevelse.

Trioen var innom låter av Pixies og Britney Spears, og de var også innom et aldri så lite hvitevarestomp. Mot slutten ble det avholdt et noe tvilsomt dansekurs av en motbydelig "sexy" Cristoffer Schau som trekker buksene opp under armene, omhyggelig plasserer sitt lem på siden og begynner å vrikke på hoftene. Det var ikke snakk om at disse hoftene løy.

Alt i alt vil jeg si at det hele var mer som et show enn som en konsert, men da igjen et veldig bra show. Lyden var god og lyset akkompagnerte musikken fint. De fleste på Driv denne torsdagen gikk nok derfra godt fornøyde med en absurd og morsomt konsertopplevelse.

KULTUR Anmeldelser

BOK

Misogyn, men god

Herrer i åndenes rike
Stian M. Landgaard
Aschehoug

Om jeg ville gå sterkt ut mot Stian M. Landgaards debutroman *Herrer i åndenes rike* hadde jeg sagt at han har skrevet en reaksjonær bibel etter noen årtier med forsøk på likestilling. Christian Winther, hovedpersonen i romanen, er noe så enkelt som mannen jeg elsker å hate. Han er min rake motsetning i alt – ikke bare kromosomer. Dette er mannen for de som mener både Utopia og Universitetet er for rødt, og som i tillegg tenker at kvotering er noe tull – deprimerende overvekt av "svette, gamle menn" til tross.

Samtidig minner Winther – han er i tillegg også den typen person du helst refererer til ved etternavn, uten at jeg er sikker på hva det betyr – meg om opptil flere småpretensjose, hyggelige studentmenn jeg kjenner, så han er ikke tvers igjennom ond eller noe. Han har bare veldig mange prinsipper, og svært mange av disse er noe antikvariatiske når man ser på forholdene ved Universitetet i dag. Dog finnes det vel også de som vil nyte å finne noen med samme syn på ting, en som sier alt det høflige menn(esker) ikke burde si. Som en videreføring av dette er det også bemerkelsesverdig få kvinner til stede i

romanen, og det blir særlig tydelig når de som er der i større eller mindre grad kun er til for å brukes – det seg være mora eller kompisens kjæreste. Jeg sitter igjen med en følelse av at boka lider litt under en slags lemfeldig misogynisme som kanskje ikke er hverken fortellers eller forfatters intensjon, men som er særlig tydelig for de som har et lite snev av interesse for kjønnsforskning og lignende.

På tross av alle innvendingene mine var dette en bok jeg likte å lese, den hadde et meget behagelig språk – ja, det er riksmål; nei, du merker det ikke – og semikolonbruket – den ene gangen det forekom – var fortreffelig. Og bortsett fra et noe flåsete forsøk på russisk aksent hos en avisredaktør, var også dialekt- og sosiolektgjengivelserne hyggelig lesing, noe som veldig sjelden pleier å være tilfelle. Så jeg vil anbefale denne boka til alle i Tromsø og særlig alle ved Universitetet, enten du leser den for å se om du er nevnt eller ikke.

SIRI GASKI

Munter marknadskritikk

Markedets makt over sinnene
Bent Sofus Tranøy
Aschehoug

Marknaden har gjort sitt inntog på fleire og fleire samfunnsområde dei siste åra. Helse, (høgare) utdanning og straum er berre tre av dei mange sektorane som er blitt omorganisert i retning av ei meir marknad. For berre nokre få år sidan var det utenkjeleg at marknaden skulle innta mange av desse sektorane. Kvifor har det blitt slik, og kven er det eigentleg som ynskjer at marknaden skal overta som organisasjonsprinsipp på stadig fleire område?

Statsvitaren Bent Sofus Tranøy hevdar at marknadsfundamentalismen er årsaka til denne utviklinga, og at dei som tilhøyrer denne retninga ser på marknaden som eit overlegent organisasjonsprinsipp i så godt som alle samanhengar. Marknadsfundamentalismen er ifølge Tranøy ei (nesten) primitiv tru på at marknaden er det mest effektive og produktive organiseringsprinsippet i alle samfunnssamanhengar. Marknadsfundamentalistane ser på offentleg sektor som forbrukar av dei verdiane som vert skapt i privat sektor, og alt som skjer i offentleg sektor vert sett på som ineffektivt og annanrangs.

Tranøy har valt å fortelja historien om marknaden og marknadsfundamentalismen sitt inntog i Norge gjennom ei lang rekkje små anekdotar. Mange av anekdotane er lett gjenkjennelege frå dagleglivet, og Tranøy greier på denne måten å få fram korleis marknaden sine prinsipp har overtatt i både private og offentlege

sfærar som tidlegare var marknadsfrie. Dette gjer boka både lettlest og humoristisk, og Tranøy understrekar mange viktige poeng gjennom sine akekdotar. Tranøy er spesielt god på å avsløra dei tilsrørande ordbruken marknadsfundamentalistane brukar. Seier ein marknadsfundamentalist "valgfrihet", ligg det ofte eit uangripleg system bak som i større grad medfører stress enn reell valfridom. Samtidig vert dette sterke fokuset på anekdotar boka sin største veikskap. Anekdotane blir nemleg så mange og så dominerande at lesaren står i fare for å mista av syne den systematiske kritikken av marknaden som organisasjonsprinsipp. Etter denne lesaren sitt syn burde Tranøy ha sett større på fokus på kva for politiske prossessar og kva for globaliseringsprossessar som legg til rette for at marknaden får invadera den private og den offentlege sfæren på stadig nye måtar.

Det er heva over tvil at marknaden sitt inntog på nye samfunnsområder, krev nye fortolkningar og nye perspektiv i samfunnsvitenskapen. Dessutan er det på høg tid at samfunnsvitenskapar som sosiologi og statsvitenskap utfordrar det hegemonie samfunnsøkonomien har som premisseleverandør i mange politiske debattar. Det er viktig at Tranøy og andre samfunnsvitarar tek desse utfordringane, så får me tru at presisjonen er noko betre ved neste korsveg.

ASKILD GJERSTAD

OK, en utdanningse
koster kanskje blod,
svette og tårer, men
studenttilbudet vårt
koster ingenting.

Null i årspris og niks i gebyrer

Nå får studenter under 34 år fri bruk av nettbank og kort i Norge.*

Send NULL til 2111, så forteller vi deg hvor enkelt det er.

*) Se vår prislister for priser på øvrige tjenester.

MENING Markedsføringloven

Ny lov, ingen endring

TEKST: FRITHJOF EIDE FJELDSTAD
ILLUSTRASJON: MARIANNE STØRSETH

En lansering om ny markedsføringslov er lagt frem. Barna skal reddes, men er slaget allerede tapt?

I Ny Tid 4. august kunne man lese at ifølge reklameikonet Ingebrigt Steen Jensen møter gjennomsnittsnordmannen 10.000 kjøpsoppfordringer hver dag. Den nåværende markedsføringsloven har klare retningslinjer på hvordan disse skal formidles. Men ingen av paragrafene verner spesielt om samfunnets mest sårbare gruppe, barna. Med den enorme og økende eksponeringen for reklame vi utsettes for i dag er dette uakseptabelt. Barne- og likestillingsminister Karita Bekkemellem (Ap) har nå lansert et forslag om ny markedsføringslov som skal rette opp i dette. Det er vel og bra. Det nye høringsnotatet har viet et helt kapittel til vern om barns rettigheter ved utsettelse for reklame. Men det finnes en hake ved dets utforming, det såkalte *EU-direktivet for urimelig handlepraksis* (heretter omtalt som direktivet).

Signaleffekt

Hovedhensikten bak høringsnotatet er å få implementert det nye direktivet slik at de europeiske landene har like regler å gå etter hva angår markedsføring. Men ut ifra hva man kan lese i direktivet er det lite trolig at den foreslåtte nye markedsføringsloven vil ha noen særlig effekt. For å unngå stridigheter med direktivet, som den nye loven automatisk vil være underlagt, vil derfor de helt store forandringene i henhold til barn og reklame i praksis utebli. Et eventuelt vedtak av notatet vil i beste fall kunne gi en signaleffekt.

Urealistisk løsning

For å oppnå en effektiv metode, som ivaretar barn på en skånsom måte ved utsettelse for reklame, vil en måtte ty til så drastiske restriksjoner at det per i dag er urealistisk å tenke seg en slik løsning. I og med at reklamen siver gjennom fra alle medier som finnes, vil barn til enhver tid være tilgjengelige og utsettes for ulike kjøpsoppfordringer. Direktivets innhold er i altfor stor grad vagt og generelt til at reklameselskapene vil bli særlig hemmet i deres utforming og formidling av sine produkter. Så lenge utenlandske sendinger av TV og radioprogrammer, magasiner og så videre kommer strømmende inn i stuen, vil barna potensielt sett kunne sluke usensurert reklame røtt og uhemmet. Når så disse kanalene kommer fra land som har langt mildere retningslinjer enn land innenfor EU, blir situasjonen ytterligere håpløs. En ide kunne være å forby slike kanaler innpass i det norske

folks stuer, men lite populær, skulle jeg tro.

Kvalmende kinoreklame

For en stund siden gjorde ei venninne meg oppmerksom på et graverende tilfelle som eksemplifiserer behovet for strengere regler i forhold til barn og reklame. Kinosalen er muligens reklameindustriens gullhall, og dette melkes ved å tilpasse reklamen til bestemte målgrupper. Før en visning av filmen *Istid* ble vi vist en reklame for små lmsdal vannflasker, som var dekorert med en fargerik Istidtegning på siden av flasken. Denne reklamen, som åpenbart var myntet på å utnytte barns lett påvirkelige natur, har jeg imidlertid ikke sett på visninger som er beregnet på

et eldre publikum. Her har derimot andre produkter i "voksenkategorien" blitt presentert. Også musikken før visning tilpasses det forventede publikum. Det finnes utallige andre eksempler på hvordan barn blir sugd inn i reklameverdenen, og alle foreldre vet hvilken virkning dette kan ha. Herunder kommer blant annet reklamer innenfor skoleverket.

Ny ventetid

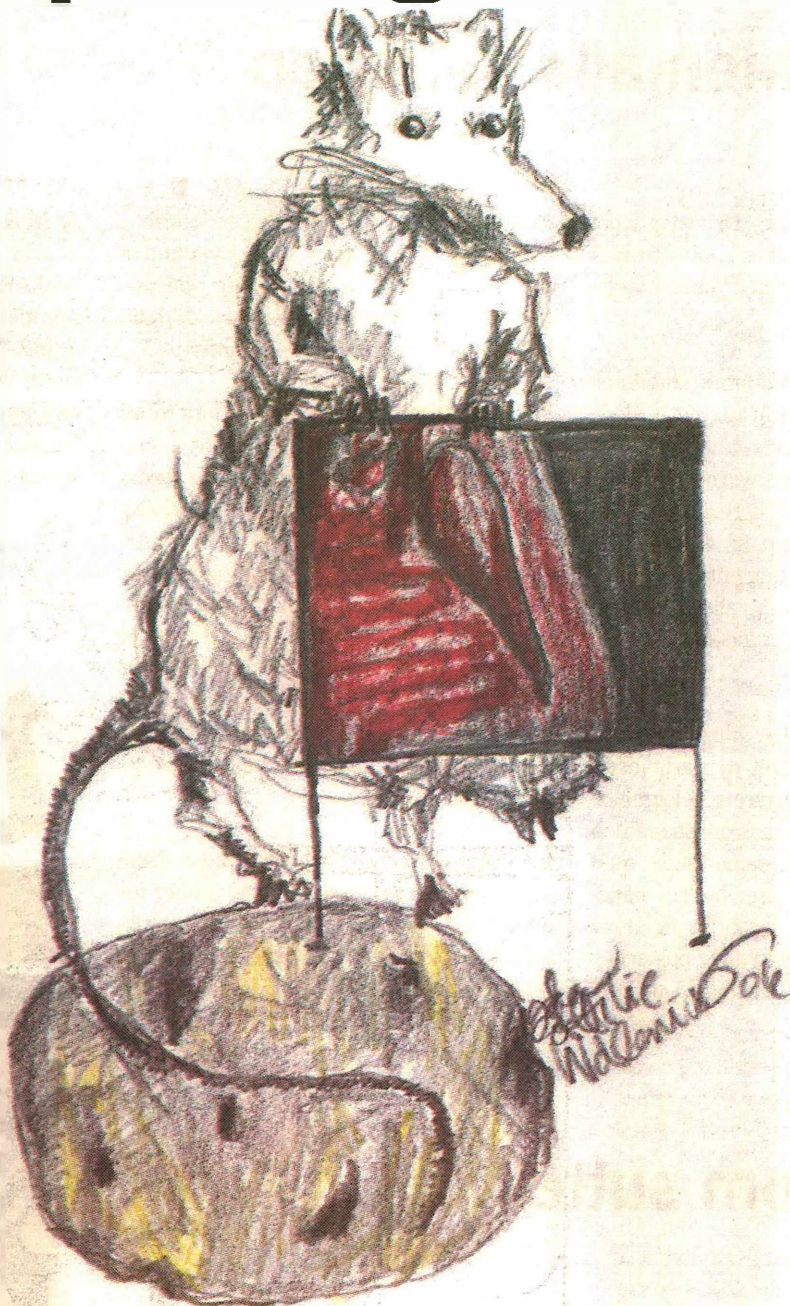
Høringsnotatet for den nye markedsføringsloven har høringsfrist den 1. november. Kapittel 7, som skal verne spesielt om barn for såkalt urimelig markedsføring, er i så stor grad fritt frem for tolkning at det har troverdighet som en middels bruktbilselger. Jeg belager meg derfor

allerede nå på en ny ventetid, i håp om at en mer skånsom markedsføringspraksis vil bli vedtatt.

Les om den nye markedsføringsloven på: www.odin.no/bld/norsk/tema/forbrukernytt/bn.html

KRONIKK Kunnskap

Farlig kunnskap i dag?

AV SVEIN ANDERS NOER LIE
DOKTORGRADSTUDENT I FILOSOFI, TILKNYTTET GENØK
ILLUSTRASJON: IDA WALENIUS

”Kanskje ikke så uforklarlig allikevel når man vet at ca 95% av all genforskning i dag på en eller annen måte er styrt av genindustrien.”

I 1998 gikk Arpaid Puzstai til BBC med forskningsresultater som viste at magesekken på forsøksdyr (rotter) foret med genmanipulerte poteter var vokst (i vekt) med 30-40% mer enn rotter foret med ikke-genmanipulerte poteter. Også andre dødelige og degenererende skader på vitale organer var registrert. Et gen som kodet for produksjon av et lektin, giftig for insekter men ikke for planter, skulle gjøre poteten i stand til å ”forsvare seg mot innsektagrep”. Studiet viste at det ikke kunne være lektinet i seg selv, som kjemisk stoff, som skapte misdannelsene, men at det var selve den genteknologiske teknikken som ga disse misdannelsene. Studiet som etter hvert ble publisert var således indirekte et angrep på genteknologien som metode, selv om selve forsøket ikke kunne fortelle noe om årsakene til at det var slik.

Studiet var delvis offentlig finansiert gjennom the Scottish Office. Det hadde til da kostet 1,6 mill. pund, og var pågått over 3 år. Forskningsstiftelsen Rowette institute, Puzstais arbeidsplass, godkjente hans opptrøden i media og var til og med tilstede med sin informasjonsleder under hele intervjuet. 2 dager etter publiseringen i pressen befant Puzstai seg imidlertid i en helt annen situasjon. Ledelsen ved Rowette institute hadde suspendert Puzstai fra sin

stilling, computeren og alle hans data var blitt konfiskert, og han fikk forbud mot å snakke med all presse om forsøket i 7 mnd. Den åpenbare forklaringen på dette er at Monsanto (verdens største frøelskap), som hadde forsket frem poteten hadde tatt en telefon. Monsanto var en stor finansiell bidragsyter til Rowette.

Puzstais resultater var selvsagt svært oppsiktsvekkende - spiser du gen-modifisert mat risikerer du store skader på indre organer - men han hadde neppe sett for seg et så omfattende haloi som dette. Et eksempel: En rapport fra *The Royal Society* kalte Puzstais forskning for ”a flaw...” - uten å begrunne dette med annet enn påviselige feilaktigheter. (The Royal Societys leder påsto for eksempel at proteininnholdet i de to diettene var forskjellige og at det måtte være årsaken til misdannelsene. En påstand som har levd sitt eget liv siden da, til tross for at det i Puzstais publikasjon er nøye redegjort for at protein- og kaloriinnholdet i de to diettene er helt likt. Missvisningsviljen til lederen i det mest sagnomsuste akademiske fellesskapet i verden blir åpenbar for den som sammenligner hans utsagn med Puzstais artikkel i *The Lancet*).

Rowette institute la ut sin egen rapport på

internett, basert på Puzstais konfiskerte materiale. Meningen var selvsagt å presentere den objektive fortolkningen av dataene. Men i følge Puzstai hadde ikke Rowette institute bare fortolket et felles datagrunnlag på en annen måte, de hadde også manipulert og massert dataene til det ugjenkjenkelige. Han forfattet derfor en motrapport som han sendte til Rowette institute for publisering på det samme nettstedet slik at folk kunne sammenligne de to rapportene. Dette ble godtatt under offentlighetens press, men i neste hånd viste det seg at instituttet hadde frekkhet nok til å omskrive også denne motrapporten! Dette vet man fordi en kopi av Puzstais originale motrapport var deponert ved et advokatkontor i London.

Personangrepene og beskyldningene om Puzstais udugelighet som forsker kom helt fra ministerhold i Blairregjeringen til tross for at hans artikkel altså var publisert i *The Lancet* (6 peer reviews), og at han i utgangspunktet var en svært høyt rangert forsker med over 270 vitenskapelige publikasjoner bak seg forut for denne studien.

Det mest påfallende ved denne saken er imidlertid, uansett hva man måtte mene om Puzstai og hans studie, at verken resultatene eller forsøkene er fulgt opp av andre

forskere, eller bevilgninger fra Britiske eller andre offentlige myndigheter. Bare kontroversen alene skulle gi et tilstrekkelig grunnlag for videre forskning. At ikke en eneste oppfølgingsstudie er gjort på et eneste sted på denne store kloden siden Puzstais publikasjoner er bortimot helt uforklarlig for en som befinner seg på utsiden av denne saken, selvsagt også med tanke på at det utvikles stadig flere genmodifiserte kulturplanter i dag. Kanskje ikke så uforklarlig allikevel når man vet at ca. 95% av all genforskning i dag på en eller annen måte er styrt av genindustrien. Man ledes uvegerlig mot å innta en ikke-pragmatisk holdning til spørsmålet om finansieringsordninger. Det er ingen nyhet at produksjonen av vitenskapelig kunnskap blir stadig mer viktig for enhver bedrift som vil overleve i et marked. Det påfallende er at våre holdninger til og prinsipper om å holde viten og makt fra hverandre forvitrer i en tid hvor det aldri har vært viktigere å skille nettopp mellom kapital og kunnskap. I dag aksepterer vi i høy grad en argumentasjon som overlater ansvaret for dette skillet til den enkeltes dømmekraft. Men når vet vitenskapsmannen om hun er bundet opp i mangehodede maktstrukturer som har teipa halen fast til genitaliene?

MENING Aktuelt

Velkommen alle sammen

Da er semesteret i gang, Driv har vært stappfullt i ukevis, og det er supert trøkk i byen. Tromsø smiler, igjen er universitetsmaskineriet i gang.

Jeg vil ønske alle nyankomne studenter hjertelig velkommen til byen., og til dere tilbakevendte gamle travere: det er godt å ha dere her igjen. Jeg er overbevist om at høsten kommer til å bli lærerik og spennende. Semesterstartstid er en tid hvor mange tenker på andre ting enn studier, og slik må det da være. Det er i alles interesse at man i tillegg til faglig engasjement, også tar del i det sosiale.

Et nytt Arbeidsutvalg har tiltrådt, et nytt studentstyre er valgt. Det nye arbeidsutvalget vil med studentstyrets velsignelse jobbe for å styrke informasjonsstrømmen mot studentene. Vi vil samarbeide med Studentsamskipnaden om bedre håndtering av boligsøkere, forandre deler av kantinetilbudet og fremskynde oppstart av fullt busstilbud. Videre ønsker vi at Driv

skal være et studenthus det er lettere å benytte seg av. Dette er saker av allmenn interesse. Det vil være en viktig oppgave for dette arbeidsutvalget å gjøre studentpolitikken mer aktuell for studenter.

Det er imidlertid noen viktige ting vi vil bruke mer ressurser på enn andre. I slutten av september offentliggjøres en rapport som drøfter muligheten for sammenslåing mellom byens Høgskole og Universitet. Hvis rapporten innstiller til sammenslåing, vil dette bli en av hovedsakene studentstyret må forholde seg til dette året. Det er svært viktig at en sammenslåing ikke går på bekostning av undervisningstilbudet ved Universitetet. Debatten rundt universitet og høgskole har rullet intenst i landsdelen de siste ukene.

En viktig del av vårt arbeid vil også dreie seg rundt hvordan universitetet jobber for å markere seg som kunnskapsbase regionalt og nasjonalt. Det er viktig at universitetet tiltrekker seg de beste studentene på

de fagområdene vi er ledende. For å oppnå et slikt mål kreves mer målrettet ressursbruk. Studentpolitikken bør konsentrere seg mer om fagtilbud og fremtidig rekruttering. Det er kanskje en tankevekker at faglig kvalitet ofte kommer i skyggen når universiteter profileres. Vi vil også arbeide for mer studentutveksling, der det må satses på færre, men bedre avtaler.

Øyvind Johnson
Studentstyreleder

Utopia

news in brief, page ?

STUDENTAVISA I TROMSØ NR. 05 14 AUGUST 2006 UKE 32 31. ARGANG

ARTIKKEL	KULTUR	DEBATT
INSERT IMAGE FROM PHOTOGRAPHER		
DIN TEKST HER	DIN OMTALE HER	DIN MENING HER
DIN GRAFIKK HER		

Jesus som sutteklut?

"Jeg har skikkelig hjerte for at studenter skal skjønne at det finnes en Gud som vil ha kontakt med dem" sier Solveig Clausen, leder i ny generasjon, til siste Utopia før sommerferien. Ny Generasjon ber for at vi skal få kontakt med ham. Men kan det være nødvendig? Hvis Gud er allmektig får han det da til og kontakter oss som han vil, uten noen må be om det? At Gud ennå ikke har kontaktet meg for å frelse meg fra min ateisme og fortapelse, må jeg derfor tolke enten til at a) at han ikke fins, b) at han ikke syns det er så nøye eller c) at han er en skikkelig drittsekk som synes det er helt greit at jeg går i fortapelsen.

Ny Generasjon vil gjerne at vi skal spørre om det ikke er noen videre mening med livet enn studier, jobb og formering. Nei, det er nok dessverre ikke det. Vi mennesker er et resultat av fire milliarder år med evolusjon, der det stort sett har vært spis eller bli spist, og bring genene videre. Livet har ingen mening. Evolusjonen er et sterkt beklagelig faktum, men likevel et faktum. Det

hindrer ikke oss i å gi livet innhold: Opplev verden og andre kulturer, hjelpe andre, bekjempe fattigdom, sitte og se hverandre romantisk inn i øynene i solnedgangen. Er ikke det mening nok? Jeg foretrekker å leve i det livet jeg vet at jeg har nå, fremfor å følge kristendommens mening med det, som er å gjøre oss fortjent til å komme til en høyst usikker himmel når vi dør.

Ja, jeg har stundom en uro i meg, et tomrom, spørsmål om "er dette virkelig meningen med livet?" Men jeg foretrekker heller uroen fremfor å dope meg ned på noe beroligende, enten det er religion eller kjemi. Jeg foretrekker å klare meg uten sutteklut.

Karsten Eig
Stipendiat i geologi

JOURNALIST.MUSIKK.KUNST.BØKER.
INTELLIGENS.FOTOGRAFI.

BLI FRIVILLIG I UTROPIA !

UTROPIA@UTROPIA.NO

MENING Israel

Fordøm Israels krig mot Libanon og Palestina

31. august skal Tromsø kommune v/ordfører Herman Kristoffersen være vertskap for den israelske ambassadøren Miryam Shomral. I over en måned har Israel gjennomført en omfattende krig mot Libanon hvor over 1000 innbyggere, de aller fleste sivile, er drept. Massiv bombing med fly, raketter og artilleri har i tillegg ødelagt helt vitale deler av infrastrukturen i Libanon. Israel har bevisst bombet sjukehus, ambulanser, medisinfabriker, flyktninger i bilkolonner, FN-stillinger og boligområder.

Israel har gjennomført rene massakre som bombinga av bolighus i Qana. Samtidig fortsetter Israel angrepene i Gaza. Bombinga og beskytningen har pågått i mange måneder. Nærmere to hundre palestinere er drept i Gaza siden juni i år. Det mangedobbelte antall er skadet. De fleste som rammes er sivile og barn. USA, EU og Norge har gjennomført en internasjonal økonomisk boikott av Palestina etter at det ble gjennomført demokratiske valg.

Israel har i tillegg kidnappet store deler av den lovlig valgte Hamas-regjeringa.

Befolkningen i Tromsøs vennskapsby Gaza terroriseres av Israel og lever under helt umenneskelige forhold. Dette er grove brudd på folkeretten, Geneve-konvensjonen og andre internasjonale avtaler. I denne situasjonen er altså Tromsø kommune vertskap for den fremste representanten for staten Israel i Norge!

Årsaken til ambassadørbesøket er at staten Israel skal dele ut medaljer til tre personer fra Tromsø. Disse tre tromsøværingene, sammen med mange andre, gjorde en uvurderlig innsats under 2. verdenskrig for å redde norske jøder unna den tyske nazistiske forfølgninga, deporteringa og massedrapene. Det var en innsats som absolutt fortjener honnør. Den sionistiske staten Israel misbruker imidlertid jødernes lidelser under andre verdenskrig for å rettferdiggjøre undertrykkninga av palestinere, og krigen mot Libanon i dag.

Tromsø er en internasjonal solidaritetsby med lange og stolte tradisjoner. Ikke minst har mange tromsøværingene drevet helse- og solidaritetsarbeid i Libanon og Palestina. I 2001 blei det oppretta vennskapsbysamarbeid mellom Tromsø kommune og Gaza by. Etter initiativ fra ordføreren i Gaza, som solidaritetsarbeideren Mads Gilbert overbrakte til Tromsø etter hans hjelpearbeid i Gaza i sommer, har bedrifter, organisasjoner, partier og enkeltpersoner vist strålende engasjement og solidaritet med palestinerne. Kulturarrangement for folket i Libanon og Palestina har mobilisert mange hundre. Dette kan Tromsø kommune og befolkningen være stolt av. Dette er virkelig solidaritet. Boikott av israelske varer er også en viktig måte å vise solidaritet med de som utsettes for Israels undertrykkning og overgrep.

Vi oppfordrer derfor ordfører Herman Kristoffersen til å følge opp dette med stor

kraft og styrke solidaritetsarbeidet med Libanon og Palestina. Det må tas initiativ overfor de andre norske kommunene som har vennskapskommuner og -byer i de palestinske områdene på Vestbredden, i Gaza og i Libanon for en felles solidaritetsinnsats både humanitært, politisk og økonomisk.

Astrid Eriksen og Eirik Mathiesen,
Palestinakomiteen,
Brynjulv Grønvik, medlem i AP,
Bård Follerås, SV,
Emilie Ekeberg,
Jens Ingvald Olsen, RV,
Magnus Mæland, Unge Høyre,
Steffen Jakobsen, AUF,
Suzanne Heide, SU,
Sigurd Langseth, RU,
Studentnettverk for Fred.

Vi trenger mer enn ideologi og gode intensjoner

Studentnettverk for Fred (SNF) mener at å boikotte Israel ikke bidrar til å forbedre situasjonen til palestinere og libanesere. Det er uheldig at uttalelsen vi støttet for å protestere mot Israel-regjeringens utenrikspolitikk publisert i Bladet Tromsø 25.08.2006 (side 27) hadde overskriften "Boikott Israel".

Heftet "Hvordan få Israel til å rette seg etter Folkeretten?" utgitt på Internett av "Fellesutvalget for Palestina", oppsummerer argumentene som ofte brukes for å støtte en boikott av Israel. Dokumentet refererer til Israel som "det siste koloniale prosjektet" som er et resultat av britiske interesser i området. Videre hevdes det at dette prosjektet opererer med en rasistisk og elitistisk ideologi. Men Israel kan ikke være det siste koloniale prosjektet i en globalisert verden karakterisert av ny-kolonialisme og utnyttelse av de inntektsfattige til fordel for de inntektsrike delene av verden. Problemet er ikke israelernes ideologi, men som Rob Walker har forklart i sin bok

Inside/Outside International Relations and Political Theory, er problemet modernitetens ideologi og det faktum at nasjonalstatssystemet er bygget på rasjonell grensesetting som resulterer i et samspill mellom inkludering og ekskludering av mennesker. For eksempel, mange andre plasser i verden bygges det murer/gjerder for å beskytte hovedsakelig hvite og relativt rike verdensborgere. Apartheids Sør-Afrika og Israel er dessverre ikke de eneste statene i verden som separerer innbyggere, stort sett etter etniske kriterier.

Dokumentet refererer til boikott av Apartheids Sør-Afrika som et eksempel på en vellykket aksjon for å forandre et uetisk regime. Heftet erkjenner at Israel ikke er Sør-Afrika og nevner noen forskjeller mellom de to systemene. Men forfatterne glemmer den viktigste. Den fremtredende israelske fredsforskeren Gavriel Salomon har studert hvor viktig rolle historiske fortellinger ("collective narratives") spiller i ustyrlike konflikter. For hvite sørafrika-

nernes forståelse av deres historie var det viktig å føle at de var en del av den vestlige verden. Å bli boikottet av Vesten var for mye å tape for dem. I motsetning til dette har forståelig nok mange israelere en *offermentalitet* når de forholder seg til verden. Derfor er det ganske sannsynlig at mange israelere (med gode og dårlige grunner) opplever en boikott av Israel som gamle nyheter i en verden som har prøvd å utrydde dem. Mange israelere har en historisk bevissthet om faktisk forfølgelse og diskriminering av jøder, som ikke stopper med folkemordet av jøder i Europa på 1900-tallet under holocausten, men som også er basert på bibelske fortellinger og andre historiske arkiver som går tilbake til 200-tallet. I tillegg til den historiske bevisstheten er det andre politiske omstendigheter og propaganda som gjør en boikott av Israel svært annerledes enn den mot Sør-Afrika. Sterke ideologier kan fort føre til vold når hellige aspekter ved dem blir utfordret (husk striden om karikaturtegningene). Derfor må vi være forsiktige med hvordan

vi uttrykker uenighet, hvis hensikten vår er å forhindre mer vold (ikke bare å markere våre prinsipper).

Israelsk politikk vekker sterkt raseri og følelsen av at vi må gjøre noe. Det er lett å ideologisere *vellykkede* erfaringer med boikott i lignende situasjoner. Det virker som om en boikott aksjon ikke er den beste strategien for å forandre israelsk utenrikspolitikk.

Studentnettverk for Fred (SNF)

Mens vi venter på Nord-Norgebanen

Onsdag 30.8

Interessert i science-fiction?
Science-fictionforeningen Arctic Sector viser dette semesteret sci-fi seriene Andromeda og Battlestar Galactica. Lille Auditorium, Mat. Nat. Kl. 18:00

Film: *Stagecoach*
Tromsø filmklubb viser film på Verdensteateret kl. 19:00

LilleLørdag
Driv: Billig øl og utlodning av konsertbilletter

Torsdag 31.8

Konsert: Tromsø Symfoniorkester
Verker av blant andre Mendelssohn og Dvorak
Solist og leder: Øivind Bjorå (fiolin)
Verdensteateret kl. 19:30 Pris 150,-/75,-

Konsert: Rammsund
Synger Rammstein på brutalt nynorsk-
Driv kl. 22:00 Pris: 50,-/100,-

Knut Hamsun: Opplesing og foredrag-
Skuespillere fra HT leser utdrag fra *Mysterier*
Ingar Sletten Kolloen og Nils Johnson holder innlegg
Kafé Nord kl. 20:00 Gratis

Fredag 1.9

Revy: Royal Teit Flush - premiere
Revymafiaen 2006 spiller revy hver dag kl. 20:00 frem til 10. september
Verkstedet, Kulturhuset i Tromsø

Konsert: Grand Island
Turnéåpning for lovprist Osloband
Driv kl. 22:00 Pris: 100,-/150,-

Lørdag 2.9

Bruktmarked
Utendørs på Strandtorget kl. 11:00

Film: *Rancho Notorious*
Tromsø Filmklubb viser film på Verdensteateret kl. 15:00

Konsert og salsaparty: Pachongo
Lillescenen, Kulturhuset kl 22:00

Ab Via

Hørt på telefonen i en utgående telefonsamtale:
- Hva er telefonnummeret ditt egentlig?

Hørt på desken:
- Vi har ikke noe bilde av Ida Stranda.
- Nei, det stranda...

Hørt på desken 2:
- Cletmet! Vil du komme og se på mellom-titlene mine?

Klubb: Doc L Junior
House/Garage/Disco
Kaos kl. 23:00

Tirsdag 5.9

Peace Forum
Jean Pierre Maniragua, student from Rwanda, will speak about Rwanda
Auditoriet, Nedre Lysthus kl. 12:15

Onsdag 6.9

Religionsdialog/Inter-faith discourse
Stille-rom, Teorifagbygget kl. 1200

Film: *Juha* (Stumfilm)
Tromsø Filmklubb snikåpner stumfilm-dagene i Tromsø med å vise den finske filmen Juha, regissert av Aki Kaurismaki.
Verdensteateret kl. 19:00

Konsert: Hans & Grete Waltz
Per Bergersen-stoff
Tvitbit kl 18:00 Gratis

Konsert: Helldorado
Kaos kl. 22:00

LilleLørdag
Driv: Billig øl og utlodning av konsertbilletter

Torsdag 7.9

Konsert: Hans & Grete Waltz
Per Bergersen stoff
Tvitbit kl. 18:00 Gratis

Teater: *Mysterier* - Premiere
Etter Knut Hamsuns roman
Spilles tirsdager til fredager kl. 19.30 og lørdager kl. 1800 frem til 14. oktober-
Pris: 250,-/200,-

Konsert: HGH
Haakon Gebhardt fra Motorpsycho og Martin Hagfors spiller trashgrass
Driv: kl. 22:00 Pris: 100,-/150,-

Film: Stumfilmdager i Tromsø
Åpning med den norske filmen *Laila* fra 1929 med musikk av Herborg Rundberg-
Verdensteateret kl. 20:00

Fredag 8.9

Film: Stumfilmdager i Tromsø
Terje Vigen, svensk film fra 1917 med musikk av Matti Bye and the Panoptikon Orchestra
Verdensteateret kl. 18:00

Konsert: Tromsø Symfoniorkester
Klanger fra Sovjet, med verker av blant andre Shostakovich
Leder og solist: Kolbjørn Holthe, fiolin
Storsalen Kulturhuset kl. 19:30 Pris 150,-/75,-

Film: Stumfilmdager i Tromsø
Häxan, svensk film fra 1922 med musikk av Matti Bye and the Panoptikon Orchestra
Verdensteateret kl. 20:00

Konsert: Ska Patrol
Tromsøs eneste skaband spiller polarska-
Driv kl 21:00 Pris 50,-/100,-

Lørdag 9.9

Film: Stumfilmdager i Tromsø
Telegrafstolpen og tilhengeren på farlige eventyr med musikk av Ben Modell
Verdensteateret kl. 12:00

Wangari Mathai besøker Tromsø
I den anledning arrangeres et folkemøte i Kulturhuset kl. 13:00

Film: Stumfilmdager i Tromsø
Frosty Celluloid (Norge/Island/Finland) laget mellom 1920 og 1930 med musikk av Ben Modell

Film: Stumfilmdager i Tromsø
Mannen med filmkameraet, russisk film fra 1929 med musikk av Geir Jensen (Biosphere) og Per Martinsen (Mental Overdrive)
Verdensteateret kl. 20:00

Konsert: Wibutee
Uortodoks elektronisk jazz fra Norge
Kulturhuset lillescenen kl. 22:00

Klubb: SOS Latin Jazz Bar
Salsa on Saturdays
Il Mare kl. 23:00

Klubb: Cushion Club
Eldfoot + guests
Kaos kl. 23:00

Søndag 10.9

Film: Stumfilmdager i Tromsø
Kortfilmprogram med filmer av Chaplin og Keaton mfl. Musikk av Ben Modell.
Verdensteateret kl. 15:00

Film: Stumfilmdager i Tromsø
Sherlock Jr, amerikansk film fra 1924 av Buster Keaton med musikk av Ben Modell
Verdensteateret kl. 18:00

Film: Stumfilmdager i Tromsø
Generalen, amerikansk film fra 1926 av Buster Keaton og Clyde Bruckman med musikk av Ben Modell
Verdensteateret kl. 20:00

Fotballkamp: Tromsø - Lyn
19. serierunde i Tippeligaen
Alfheim Stadion kl. 18:00

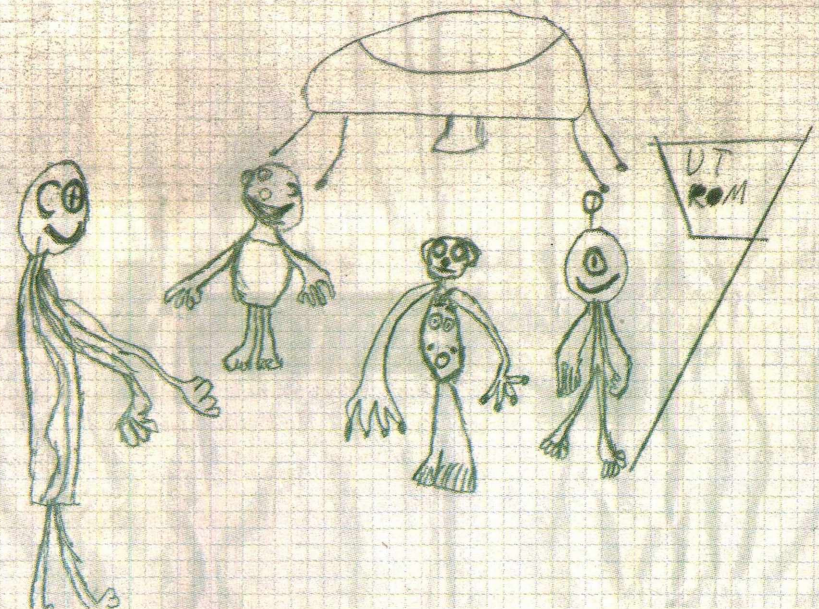
Mandag 11.9

Blåmandag: God rock og billig øl på Blå rock café- Fra kl. 21:00

Tirsdag 12.9

Quiz: Schnytt på nytt
Premiere på Drivs nyeste quiz som tar for seg siste ukers nyhetsbilde.
Driv café kl. 19:00

Kristian Donald Duck

Rektor ved Tromsø Universitet fikk uventet besøk ved semesterstart. Han hadde fått meldinger gjennom lydølger fra Universet om at det skulle komme uventet besøk.

- Hallo, hørte han en morgen ved kaffekoppen. - Får vi komme til Universitetet ditt?